

SITUATION #223

MARS 2016
ÅRGÅNG 21

S

T

M

PRIS: 50 kronor
SÄLJAREN ERHÅLLER HÄLFTEN

**NISSE
HALLBERG**

ÖSTBERGAHÖJDEN
ISOLERINGEN SKA BRYTAS

JESPER NYRÉN
FÄRGAD AV STADEN

**PRIVAT-
TEATRAR**

LIV

*"Bildad har inget att göra
med att vara vis eller smart"*

STRÖMQUIST

AMON AMARTH JESSICA NETTELBLADT BILLIE LINDAHL ELIN UNNES ZELDA PÅ HÖRNET

NALEN

CHRIS ROBINSON BROTHERHOOD

LÖR 27/2

DANSKVÄLL PÅ NALEN

LÖR 19/3

BASSEKOU KOUYATÉ (MALI)

LÖR 2/4

BETTYE LAVETTE

ONS 20/4

JOE BATAAN

LÖR 14/5

MARK

LANEGAN

SÖN 15/5

ENGMANS KAPELL

LÖR 28/5

REGERINGSGATAN 74. MER INFO OCH BILJETTER PÅ: WWW.NALEN.COM 2016

PHOTO BY: STEVE GULLICK

MARS

#223

Omslag:
Martina
Holmberg

MARTINA HOLMBERG

18 DET FANNS INTE NÅGON FEMÅRSPLAN OCH JAG HADE INTE SAGT TILL UNIVERSUM ATT JAG SKA BLI SERIETECKNARE OCH VÄNTAT PÅ BÖNHÖRNING.

För Liv Strömquist handlade det mer att "olika händelser pushades i en riktning så att det blev såhär".

MAGNUS SANDBERG

26 VI GÖR FÖRÄNDRINGAR SOM VI LÄTT KAN GÖRA PÅ KORT SIKT.

Åsa Winfridsson, preventionssamordnare i stadsdelen Enskede-Årsta-Vantör.

JONAS ERIKSSON

30 I OFFENTLIGA RUM FINNS NÅNTING ATT TA SPJÄRN MOT.

Konstnären Jesper Nyréns verk färgar stadsrummet.

12 Nisse Hallberg

"Vi stökade runt i Skinnarviksparken och i Tanto, vi gillade att spränga saker. Vi sprängde mycket papperskorgar och sånt".

14 Privatteatrar i stan

I höst, efter sex års renovering, öppnar Vasateatern igen. Privatteatrarna i stan bär sin historia. Detta är en liten del av den.

36 Tillbaka från livet

För 16 år sedan var Kenneth Höglund missbrukare och på omslaget till Situation Sthlm. Sedan 14 år är han drogfri och lever ett nytt liv.

56 Svepet

Amon Amarth, Jessica Nettelblatt, premiär för På Hörnet, Elin Unnes, Novah, Tempo om Stockholm, Zeld, recensioner med mera.

7 Billie Lindahl

Tycker att "studionörda" är det bästa som finns.

8 Gata fram och tillbaka

Ödslighet, parkerade bilar och skyltar om grannsamverkan på Marsgatan i Märsta.

10 Situation Waldersten

11 Maria Hagström

När ett förlåt för förlåt bara blir ännu ett förlåt.

40 Stolt

Knep och milda votivljus.

42 Min plats i stan

Tomas Eriksson återvänder alltid till Magelungssjön.

45 Mina drömmar

Kimie Sannemo vill öppna ett studiocafé.

55 Korsord

64 Brillant

Blodgivaren Annalena Andersson delar med sig av blodkropparna.

66 På hörnet

Folkungagatan/Götgatan.

OTOBESGILD

En sexton år gammal artikel följs upp

ör den noggranne läsaren vill jag börja med att berätta att det från och med detta nummer ser lite, med betoning på lite, annorlunda ut på några sidor i kultursektionen Svepet långt bak i tidningen.

En ny redaktionell idé och ett kommande fast inslag i tidningen – På Hörnet – har nämligen premiär i det här numret. Efter att idén med att ha med en läsare av tidning varje nummer, intervjuad vid inköpstillfället, kändes dragen till sin spets efter ett antal år, kom vi på en ny grej.

Vi håller oss kvar på gatan. Det är fortfarande kort och snabbt, bilduret. Och det handlar om Stockholm och människorna här. Det första gathörn

vi valde att besöka var korsningen Folkungagatan/Götgatan.

Vi har även, i samband med lanseringen av På Hörnet, tittat över några av vinjetterna på Svepet och gjort om dem lite, större typsnitt och tydligare, och lagt till lite information för att göra det enklare att hitta där bak i tidningen.

MIN TELEFON RINGDE.

Personen i andra änden presenterade sig som Kenneth och berättade att han för sexton år sedan varit på omslaget till Situation Sthlm. Det var en artikel som handlade om hemlösa människor och bostadspolitiken vid tillfället, bilden av honom på omslaget var en mörk siluett, detsamma inne i

tidningen, och hans riktiga namn var dolt bakom ett fingerat namn.

Anledningen att han nu ringde mig var att han varit drogfri i 14 år nu och undrade om vi var intresserade av att kanske följa upp den 16 år gamla artikeln och berätta vad som sedan hänt med honom och hur hans liv ser ut i dag.

Det hade vi naturligtvis. Reporter Maria Hagström kontaktade Kenneth, han kom ner till Stockholm och de besökte hans gamla skrubbd där han bott för sexton år sedan – där en av hans gamla teckningar fortfarande låg kvar på golvet. Och Klara kyrka, där han som av en händelse mötte en diakon från förr som betytt mycket för honom. Läs reportaget på sidan 36.

LIV STRÖMQUIST är på en livslång bildningsresa, Nisse Hallberg är inbillat sjuk, någonting är på gång med Östbergahöjden, Vasateatern är snart färdigrenoverad, konstnären Jesper Nyrén låter staden färga sina offentliga verk och Amon Amarth från Tumba gör hornen och mullrar vidare.

Kom ihåg – mars är årets första vårmånad.

Ulf Stolt
chefredaktör
& ansvarig utgivare
ulf@situationsthlm.se

Situationister "De var häftiga att se, som en modern Michelangelo. Rummet växte av hans konst."

Jonas Eriksson

GÖR: Frilansfotograf.

"**JAG DELAR STUDIO** med ett gäng andra fotografer på Sjövikskajen, mitt emot Tantolunden. Det är fantastiskt att se hur ljuset rör sig över Årstaviken.

I det här numret har jag träffat konstnären Jesper Nyrén, tillsammans med reportern Alexandra Sundqvist. Jesper Nyrén gör storslagna verk på husfasader, men även i trapphustak i city. De var häftiga att se, som en modern Michelangelo. Rummet växte av hans konst.

HUSGUDAR HOS MIG är Bruce Springsteen och Tintin. Jag blev intresserad av bild som barn via Tintin-böckerna och ser fram emot att läsa om dem tillsammans med min son Sixten som föddes i vintras. De första Tintin-böckerna vi läser blir helt klart *Enhörningens hemlighet*, *Kung Ottokars spira* och *Krabban med guldklorna*.

Rebecka Sundqvist

GÖR: Servitris på grannrestaurangen Öländskans Spis.

"**JAG ÄR UPPVUXEN** i Gustavsberg. Första gången jag hörde talas om Situation Sthlm var när jag var ung, minns inte riktigt när, men det var nog sex-sju år sen när jag började jobba i stan. Jag pluggade till frisör ute i Gustavsberg, sen fortsatte jag att utbilda mig till barnskötare. Jag jobbade som barnskötare några år, från typ 19-23.

Jag har bott en säsong på Öland och lärde känna en av dem som jobbar på Öländskans Spis när jag "säsongade" där. Han kände chefen, Daniel, och då hamnade jag på restaurangen, liksom av en slump.

NÄR NI FLYTTADE in här var det först lite spännande, man blev fundersam om det skulle bli mycket stöj på restaurangen. Men nu när jag känner er tycker jag att både personalen och säljarna är helt fantastiska att ha som grannar."

REDAKTION

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Ulf Stolt
ulf@situationsthlm.se
08-545 953 90

Reporter
Maria Hagström
maria@situationsthlm.se

Art Director
Johan Olsson

Webbredaktör
David Bogerius

Redaktionsråd
David Bogerius, Gerd Eriksson,
Alexandra Sundqvist

Korrektur
Helena Gunnarsson

Medverkande skribenter
Henrik Emilson

Medverkande fotografer och illustratörer
Jonas Eriksson, Anneli Hildonen,
Martina Holmberg, Per Mannberg,
Sara Moritz, Magnus Sandberg,
Jesper Waldersten

För osignerat material svarar redaktionen. Redaktionen ansvarar ej för insänt icke beställt material.

Hemsida
www.situationsthlm.se

E-post
red@situationsthlm.se

Tryck
V-Tab 2015

Räckvidd
147 000 läsare
(Orvesto konsument 2014:helår)

Upplaga
34 100 ex/mån (TS helår)
ISSN: 1400-4437

LEDNING & ADMINISTRATION

VD
Pia Stolt
pia@situationsthlm.se
08-545 953 87

Styrelse
Hans Larsson (ordförande), Ulf Stolt,
Rainbow Sweden

Ekonomi
Lilian Dahlqvist
lilian@situationsthlm.se
08-545 953 86

Adress
Timmermangatan 38
118 55 Stockholm

Tel
08-545 953 91

Fax
08-668 79 09

Organisationsnummer
55 66 49-1071

Plusgiro/Bankgiro
pg. 25 59 89-6
bg. 5774-9327

SOCIAL VERKSAMHET
Verksamhetsansvarig
Jenny Lindroth
jenny@situationsthlm.se
08-545 953 88

Samordnare
Ingmari Olofsson
ingmari@situationsthlm.se
08-545 953 81

Jonas Svensson
jonas@situationsthlm.se
08-545 953 81

Telefonnummer distribution
08-545 953 81

Öppettider
Måndag till fredag kl. 8-15
Lördag kl. 10-14

Plusgiro/Bankgiro
pg. 28 19 18-3
bg. 5357-3259

Organisationsnummer
80 24 11-14 97

ANNONSERING & PRENUMERATION

Herman Sundgren
herman@situationsthlm.se
08-545 953 94

Carl Larsson
carl.larsson@mediakraft.se
tel. 070-147 50 29

Robert Wallner
robert.wallner@mediakraft.se
tel. 070-992 53 43

Privatprenumeration
12 nummer kostar 660 kronor

E-post
situationsthlm@pressdata.se

Vi är glada över att samarbeta med Stockholms Stadsmission.

Kolla vad de gör och hjälp du också på stadsmissionen.se

SBAB!

I huvudet på läsarna

"Ecklesiastikdepartementet upphörde 31 december 1967"

Fel titel på Olof Palme

Jag kunde från början inte förstå vilken titel Olof Palme hade under vinjetten "Dåtid Sthlm" på sidan 65 i förra numret, så det var jag tvungen att slå upp. Men efter en kontroll tyckte jag inte bara att namnet var fel "Palme" utan även ministertiteln.

Ecklesiastikdepartementet upphörde 31 december 1967 och hette från och med 1 januari 1968 Utbildningsdepartementet.

I februari 1968 vas således Olof Palmes korrekta titel Utbildningsminister.

Sidan med vinjetten "Dåtid sthlm" är den sidan jag uppskattar mest med tidningen. Tack för en bra och mycket läsvärd tidning.

MARTIN

SVAR: Tack för mail, kul att du uppskattar tidningen och sidan Dåtid Sthlm.

Du har helt rätt i att departementet bytte namn 1 januari 1968 och att Olof Palmes korrekta titel således var Utbildningsminister i februari 1968. Jag borde dubbelkollat det.

Hälsningar

ULF STOLT, CHEFRED. & ANSV. UTG.
SITUATION STHLM

"Dåtid Sthlm" bäst

Tack för en mycket bra tidning. Köper och läser varje nummer och har gjort så i många år. Hoppas ni fortsätter med "Dåtid Sthlm".

Med vänlig hälsning,

MARGARETA

Välkomna till Gävle

Nu bara måste jag skriva hur glad jag blev när jag, i dag, mötte en Situation Sthlm-försäljare utanför livsmedelsbutiken. Och detta möte inträffade inte i Stockholm utan i Gävle.

Känns så bra att man kan köpa den välgjorda tidningen här i stan och

inte bara i Stockholm.

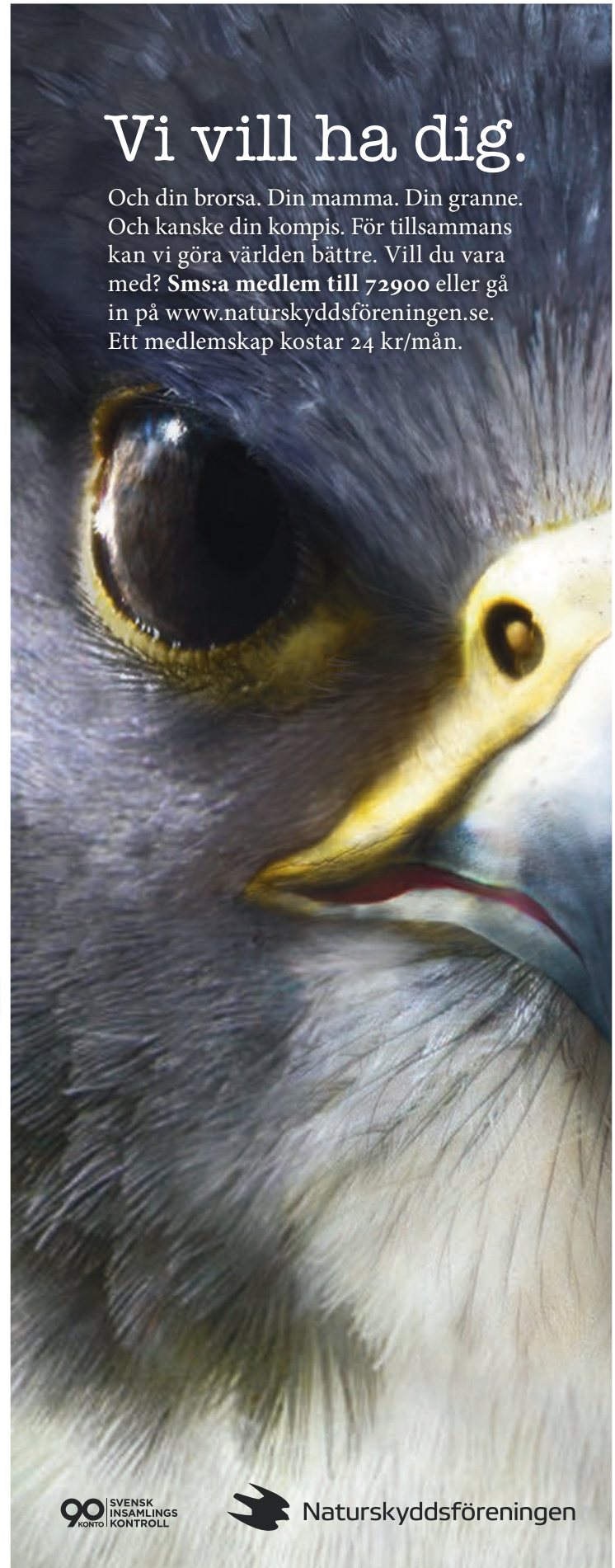
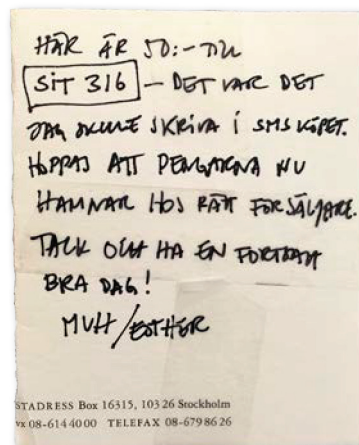
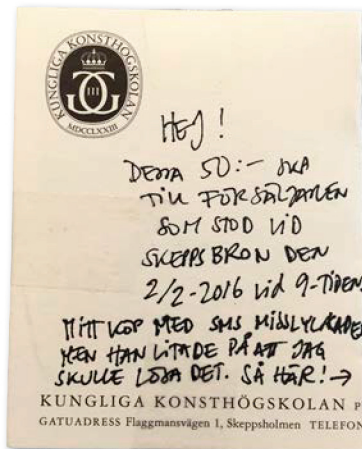
Det är med stor glädje jag gärna betalar 50 kronor för den och, inte minst viktigt, att jag vet vem som får del av pengarna.

Hoppas nu innerligt att vi här i Gävle får möjlighet att också i fortsättningen kunna köpa tidningen.

Ett stort tack för att Situation hittat hit och ett stort lycka till med försäljningen till er som står ute i vilket väder som helst och säljer.

Hälsningar

GUNILLA LINDBLOM

Vi vill ha dig.

Och din brorsa. Din mamma. Din granne. Och kanske din kompis. För tillsammans kan vi göra världen bättre. Vill du vara med? **Sms:a medlem till 72900** eller gå in på www.naturskyddsforeningen.se. Ett medlemskap kostar 24 kr/mån.

90 SVENSK
KONTO INSAMLINGS
KONTROLL

Naturskyddsföreningen

HUVUDSTAN

Eldfest i Kungsan

BRANDRISK Den 15 mars blir det Eldfest i Kungsträdgården för att fira solen, våren och ljusets ankomst. Artister från olika delar av världen uppträder och den som vill kan äta god mat från food trucks, hoppa över små eldar, njuta av eldshower och imponeras av fyrverkeriet som avslutar kvällen.

– Vi vill att det ska vara glatt och att elden ska sprida ljus, värme och kärlek. Det här är en högtid som firas på flera håll i världen och det är sjätte året i rad som vi gör det i Stockholm, säger producenten, tillika eldsjäl, Mansour Hosseinei på Riksteatern.

Eldfesten i Kungsträdgården börjar 18 och håller på fram till 21. Det är fri entré.

GERD ERIKSSON

GERD ALTMANN / COO PUBLIC DOMAIN

Stockholm på stenåldern

MEDELTID I början av april kommer boken *Stockholm före Stockholm* ut. En populärvetenskaplig bok där arkeologer, ortsnamnsforskare, runologer och kvartärgeologer bidragit med var sitt kapitel om människorna som bodde i Stockholmsområdet på stenåldern. Och varför det på medeltiden byggdes en stad just här.

Men den som är nyfiken på boken redan nu kan bege sig till Stadsbiblioteket 16 mars för att lyssna på när tre av forskarna som medverkar i boken delar med sig av sina upptäckter och sin kunskap.

– Jag kommer att berätta om de spektakulära fynden från högståndsmiljöer som visar att de som bodde här måste haft kontakt med omvärlden för att skaffa dem. Och så kommer jag att berätta om Stockholms äldsta stadsmur, säger Kerstin Söderlund, arkeolog på Stads museet.

GERD ERIKSSON

"Med appen Pendelprognos får du direkt information om hur trafiken kommer att rulla för just ditt tåg, och kan se om det är förseningar på gång – innan de har hänt".

Visa av erfarenhet har SJ och Stockholmståg för säkerhets skull tagit fram en algoritm som kan se in i framtiden.

Filmfeminism

FILMFESTIVAL Den 3 till 6 mars är det dags för första upplagan av Stockholms feministiska filmfestival. Den vill lyfta fram film av kvinnor som skildrar kvinnors berättelser och erfarenheter. En av dem är regissören Martina Carlstedt som deltar med sin film *Alla bara längtar* – där kvinnliga fyrtioalister i Stockholm bjuder på sina tankar om livet.

– Jag ramlade in i deras liv och var nyfiken på hur det blivit och deras tankar om framtiden. Det blev också ett slags tidsdokument om hur vi lever i våra lägenheter.

Filmer som kommer att visas är bland annat den bulgariska thrillern *The Lesson*, dokumentären *Radical Grace* om tre nunnor på turné och så turkiska *Mustang* som är öppningsfilm.

GERD ERIKSSON

Våld i ett dockhem

ANIMATION Den 8 mars går den starka och säregna långfilmen *Granny's Dancing on the Table*, om våld i hemmet, upp på bioograferna. Där blandar regissören Hanna Sköld spelfilm med dockanimation.

– Jag ville hitta ett sätt att skapa en bild av huvudpersonen Einis inre värld, hennes fantasivärld. På något sätt blev dockor i filmen för henne som för barnet som leker med dockor för att hantera svåra upplevelser. Filmen i sig gör likadant, det blir enklare för oss att se på det och ta till oss de våldsamma scenerna när det är dockor och inte skådespelare.

Du använder dig av crowdfunding, för att finansiera, och crowdsourcing, där du ber om input av folk på webben, vid tillkomsten av dina filmer, varför?

– Dels handlar det om kontakt med publiken, dels är det inspire-

PRESSBILD

rande att höra folks upplevelser. Det gör något med historien och ger en bredd till berättelsen. Med *Granny's Dancing on the Table* bad jag om folks berättelser om deras far- och mormödrar. De berättelserna har blivit en del av filmen.

Vad vill du folk ska ta med sig från biografen?

– Jag vill att de tar med sig att man kan genomleva våld och ändå komma ut på andra sidan med en styrka. Att det finns resurser inom oss för att överleva såna situationer.

HENRIK EMILSON

Hawaiiskjorta i Haninge

TRÄFFPUNKT Varje torsdagskväll är det "Soppa&Surr" i foajén i Haninge Kulturhus.

Soppan varierar liksom underhållningen. Det kan vara sång- och musikimprovisation, poetiska dansföreställningar, workshop i skulptering eller högläsning. Tanken är att folk ska komma dit för att umgås, äta soppa och göra kultur tillsammans.

Första torsdagen i mars blir det hawaii tema med workshop i ukulele mellan klockan 18 och 21. Den som vill kan ta med eget instrument, annars går det bra att bara lyssna. Inträdet är fritt och soppan kostar 55 kronor.

– Vi startade Soppa&Surr för ett halvår sedan och intresset har växt. Tanken är att det ska vara en träffpunkt för haningeborna och någon har kallat det en fritidsgård för vuxna, säger Michael Vinsa, scenmästare på Haninge Kulturhus.

GERD ERIKSSON

.....
BILLIE LINDAHL FÖLJER KOSTCIRKELN

"Att studionörda är det bästa som finns"

BAKOM ARTISTNAMNET PROMISE & The Monster står Billie Lindahl. Nu är hon aktuell med sin tredje skiva *Feed the Fire*, tillika hennes första att släppas på det hyllade skivbolaget Bella Union.

– När jag började göra *Feed the Fire* så tänkte jag att skivan skulle kännas lite som en blandning mellan filmerna *Thriller*, *Kill Bill* och någon girlgroup-låt, typ "And Then He Kissed Me" med The Chrystals. Alltså som ett hämnd-drama i rosa bubbelgumsförpackning. Och det blev nog nåt åt det hållet.

Sedan debuten med *Transparent Knives* har Promise & The Monster gjort dov men väl orkestrerad, eterisk popmusik med framgång, främst utomlands. Nya skivan är inspelad i Stockholm. *Feed the Fire* är intrikat uppbyggd, präglad av så väl elektroniska inslag som organiska sextiotals-influenser.

– Vi gjorde en låtlista med typ 100 referenslåtar och en ritning på hur vi skulle bygga upp låtarna. Vi snodde kostpyramiden som modell och i vår pyramid hade vi mörk bas-synth och dark wave i botten och Lee Hazlewoods klassiska sextiotalsarrangemang i mitten. Toppen av pyramiden döpte vi till "det fina". Sen jobbade vi igenom de flesta av låtarna efter modellen. Att sitta och studionörda är det bästa som finns. Man kan gräva ner sig i nån detalj eller något pålägg som en galen Phil Spector och så när man zoomar ut från den lilla detaljen så har man plötsligt en magisk helhet.

Till texterna hämtar Billie Lindahl inspiration från nordisk litteratur och lyrik.

ALEXANDRA SUNDQVIST

FOTNOT: 27 februari spelar Promise & The Monster på Sofar Sound i Stockholm.

PRESSBILD

Marsgatan, Märsta 09.57-10.19

.....
Få människor ute, desto fler parkerade bilar, häckar, staket, murar, övergivna krukor och skyltar om Grannsamverkan. Marsgatan i Märsta är precis vad man tror den ska vara. TEXT ULF STOLT FOTO MAGNUS SANDBERG

PRECIS NÄR VI styr runt på vändplanen på Marsgatan och kör tillbaka mot dess början, möter vi en bil. Mannen bakom ratten tittar noga på oss hälsar med viss tvekan. Vi kör upp till början av gatan och slår om – skylt om grannsamverkan på första lyktstolpen – och tillbaka mot vändplanen och parkeringen och då står bilen vi nyss mötte på garageuppfarten vid det näst sista gula huset på höger sida.

Somligt lösöre lastas ur. Kvinnan går före in i huset och mannen öppnar bakluckan och sätter kopplet på en hund som sedan med viss möda lösgör sig ur bakluckan och ställer sig på trottoaren. Säkert

metern i mankhöjd, lite vinglig efter åkturen, verkar inte helt nöjd med kopplet.

TYST MELLAN HUSEN. En och annan parabol.

Bilar på garageuppfarterna, ibland två på en uppfart. Låg mur runt första huset på gatan, fyra fåglar i cement som sticker upp sina långa halsar ur en tom fontän. På uteplatsen en övergiven utegrill och en slangvinda ställd invid väggen. Ett nyplanterat gängligt träd med märkningen kvar i ett gummiband runt stammen. Smidestaket. Mur ibland. Häck. Vid somliga ingenting, bara låter gräset ta slut i en rabattkant mot trottoaren,

ibland av stockar, ibland kantsten eller cementplattor. Stig ner mellan några husrader, skylt: "Plogas och sandas ej". Olika brevlådor, gröna återvinningskärl, en svensk flagga på en garagevägg, kärve och talgboll till fåglarna.

TILL VÄNSTER OM garagelängorna vid vändplanen – gulmålade, vita dörrar, sex garage i varje länga – och nedanför dem, fortsätter gatan med en gångstig som viker vänster efter cirka trettio meter. En ensam grå bil utanför en av portarna.

Lägre hus vid den delen av gatan. Gles tallskog. En hammock med ryggen mot kurvan. Skylt som visar

att mopedtrafik ej är tillåten, bara gående och cyklister. Många olika färger på träfasaderna, olika nyanser – blått, grått, gult, rött, vitt, grönt.

Låga häckar, ett vitt staket, brevlådor, några tremeters cypressliknande träd, skyltar på en kortvägg till ett hus som varnar för vakthund och att det är larm med uttryckning och videoövervakat.

Vid ett bord i ett fönster – huset är det enda på gatan som skrivit numret med bokstäver, inte siffror – sitter en ung kvinna med ryggen mot gatan, bredvid henne på bordet ett paket flingor. tv:n på i rummet, hon zappar mellan kanalerna när vi passerar och ägnar oss inte en tanke, trots att vi är de enda människorna på gatan under

tiden vi befinner oss där.

Lite renoveringsrester slarvigt staplade mot en fasad. Övergivna utekrukor i väntan på nästa säsongens växter.

VI VÄNDER TILLBAKA upp mot vändplanen och bilen vi parkerat där. Nya skyltar om granssamverkan på en stolpe.

När vi rullar ut från gatan, precis där den kröker sig, kommer en man gående på den smala trottoaren. Han iakttar oss intresserat när vi rullar förbi. Jag ser i sidospiegeln hur han blir stående och tittar efter oss tills vi svänger ut från Marsgatan och ut ur hans jurisdiktion. Ⓢ

DET ÄR SÅ LÄTT
ATT VARA
EFTERKLÖD
OM MAN ALLTID
ÄR SIST!

MARIA HAGSTRÖM DET SÅRADE MIG LITE, ALLTSÅ DET ÄR LUGNT, BLEV INTE GRÅTSÅRAD, MEN ÄNDÅ FUKTIG I ÖGONVRÅN.

NÄR DET UPPSTÅR en konflikt mellan två konflikträdde, två människor som är typ jättearga på varandra, kanske.

– Hej. Tack för i går och den goda maten och vinet och jag hoppas du mår bra i dag. Det var ju trevligt och så, men blev möjligen lite ledsen över det du sa, alltså jag fattar, men ändå, det va lite hårt kändes det som, alltså inte jättehårt, men lite halvhårt, inte som sten mer typ som trä. Vet inte hur du upplevde det, du kanske tog det på ett annat sätt och

jag kanske missförstod. Ville bara ta upp det, men ta det inte fel, jag hade trevligt!

– Hej. Hade också jättetrevligt i går, tack för att du kom och hälsade på. Jag vet inte, kanske möjligen blev det typ ett litet missförstånd. Jag ville inte göra dig ledsen och jag kan ha varit lite halvhård, men det va för att du sa det där som du sa, som du antydde typ om mig. Det sårade mig lite, alltså det är lugnt, blev inte gråtsårad, men ändå fuktig

i ögonvrån. Men ta det inte fel, det ligger nog nåt i det du sa. Jag ska tänka på det. Och jag ska inte säga så igen till dig.

Jag ska inte heller säga så igen till dig. Visst är det skönt att prata ut och reda ut allt. Hörrö, förlåt för det där.

– Du behöver inte säga förlåt.

– Förlåt för att jag sa förlåt. Ska inte säga mer förlåt, men du kanske, ett litet förlåt.

– Men förlåt för att jag sa nåt.

– Förlåt, det var inte så jag menade, menade bara att jag egentligen inte behöver be om förlåtelse för allt som hände i går.

– Är det jag som ska säga förlåt för allt?

– Nej nu tog du det fel, jag menade inte så.

– Förlåt, jag missförstod. Förlåt för att jag fick dig att känna dig så.

– Du behöver inte säga förlåt.

– Förlåt för förlåt.

– Är vi vänner nu? ☺

Kan ni vara träningsfamilj?

En träningsfamilj är ett familjehem som ingår i ett behandlingsteam och som under en begränsad tid tar emot en ungdom i sitt hem. Ni får erforderlig utbildning, handledning, stöd dygnet runt samt ersättning motsvarande en heltidstjänst.

Mejla till
traningsfamilj@humana.se
 eller läs mer på
attvarafamiljehem.nu

Humana

>> KUNG LEAR

REGI: LINUS TUNSTRÖM

I ROLLEN SOM KUNG LEAR: MARIE GÖRANZON

»Jag älskar det« Kristina Lindquist / UNT

»Göranzon regerar...« SR Kulturnytt

>> SPELAS TOM APRIL 2016

UPPSALA >>>>
 STADSTEATER

BILJ/INFO: 018-14 62 00 WWW.UPPSALASTADSTEATER.SE

Är man hypokondriker är det lika bra att ta det hela vägen, som komikern Nisse Hallberg gjort. Då han redan haft alla symptom på alla sjukdomar, men egentligen aldrig varit sjuk, tyckte han det var lika bra att göra en show av det. Eftersom allt faktiskt är JAS-pilotens fel. **TEXT ULF STOLT FOTO ANNELI HILDONEN**

INBILLNINGSSJUK

Det är en och en halv månad kvar till premiären på Scalateatern av Nisse Hallbergs show *Jag är sjuk*, när vi ses på Rival vid Mariatorget efter hans träningspass. Träningen är egentligen mest ett bra sätt att hålla sig i form psykiskt.

– Jag har haft en massa problem med panikattacker och då är träning ett bra sätt att hålla det borta, plus att man blir lite snyggare i kroppen.

För tillfället håller han på och petar med materialet, kör igenom det på en scen ”en halvtimme åt gången”.

Föreställningen består just nu av 20 sidor skrivet manus, oredigerade papper som han lär sig först i princip ordagrant, sedan med hjälp av stödord, sedan bara ämnesrubrikerna – det är så minnet fungerar för honom. Och det är så han vill ha det – det skapar tillfälligheter i materialet där han kan vara ledig och öppen, improvisera och ta det som sker mellan honom och publiken ”lite på uppstuds”.

– Jag har lite olika berättelse varje gång. Saker ska ju vara på samma ställe, men vägen dit kan variera, det funkar bäst så för mig, blir mer levande, gör mig roligare.

Jag är sjuk – trots att det är Nisse Hallbergs första större egna föreställning – har ingen regissör.

– Jag har bett en del äldre etablerade – Magnus Betné, Henrik Schyffert och några – att ta några dagar och läsa det, och det har de sagt att de ska göra. Det är bara det att jag måste ta tag i det och styra upp några dagar. Men känner jag mig själv rätt kommer det aldrig bli av.

NISSE HALLBERG VÄXTE upp vid Zinkensdamm, några hundra meter västerut från

där vi nu sitter.

– Jag gick på Mariaskolan mitt emot Zinkens IP. Vi stökade runt i Skinnarviksparken och i Tanto, vi gillade att spränga saker. Vi sprängde mycket papperskorgar och sånt. Efter jul, då man fått en AXE-deodorant och hade kvar lite smällare sen nyår, fyllde man en papperskorg med drivgasen och slängde ner en smällare, det blev som en bomb av nåt slag – nu lär jag folk saker här...

VI GILLADE ATT SPRÄNGA SAKER. VI SPRÄNGDE MYCKET PAPPERSKORGAR.

Att Nisse Hallberg skulle ägna sig åt humor och stand-up var inte helt självklart, han har bland annat pluggat musik och jobbat som kock. Fast på ett sätt var det inte helt oväntat.

– Som många andra var jag en clown när jag var yngre, sen pluggade jag på en folkhögskola i Skåne där de hade en skri-varlinje också. Då var jag med i en Poetry Slam-tävling och det gick jättebra. Det jag gjorde då var som den standup jag gör nu, storytelling. Då tänkte jag att ”det här kan jag”. Efter det blev det att vänner tjatade, jag testade en gång och det gick bra, sen fortsatte det.

Vad är dina humorrötter?

– Det som fick mig att börja vilja skriva var när jag låg nästan bältad – jag var deprimerad när jag pluggade i Skåne – och lyssnade på Hasse&Tages ”Lindeman”. Då tänkte jag att jag också ville få nånting skrevet låta så improviserat som de gjorde.

Nisse Hallberg gillar att jobba med humor som sker lite ”på uppstuds”?

– Vad det kräver av mig är roliga sanningar. Jag brukar tänka att om den man skämtar om skrattar och tycker det är kul, så tycker jag att det håller. Att det inte blir elakt. Men det kanske är lätt för mig att säga, jag gör ju ner mig själv ganska mycket. Framför allt i föreställningen, den är väldigt utlämnande.

Vad han främst lämnar ut i kommande showen *Jag är sjuk* är sin hypokondri. Som inte är en pose utan en i allra högsta grad verklig företeelse i hans liv.

– Jag är ju väldigt medveten om min hypokondri, men jag blir lika rädd i alla fall. Jag har röntgat huvudet två gånger, filmat i alla hål flera gånger, röntgat hela kroppen två gånger. Jag förstår inte själv hur jag kan få läkare att göra det, men jag är väl så jävla övertygande.

Hur börjar självdiagnostiseringen?

– Med att jag vet alla symptom. Sen går jag till läkaren och säger att jag mår illa på morgnarna, tappar balansen, har sämre syn på ena ögat, liksom planterar det där. Då säger jag att ”det här kanske kan vara...”

– Jag har alltid varit rädd för negativa besked, var rädd för löpsedlar med domedagsbesked när jag var liten, att man får en tid på nånting. Själva döden är jag inte så rädd för, mera att veta om att man ska dö.

Var tror du hypokondrin kommer från?

– Jag vill ju få det till den gamla JAS-piloten Lars Rådeström, han som sköt ut sig när JAS:en kraschade på Långholmen under Vattenfestivalen 1993. Efter det blev jag flygrädd och av flygrädsplan kom hypokondrin. Så jag lägger allt på Lars Rådeström, att han fegade ur. Det är Lasses fel. ☹

NILS HENRIK LOUIS HALLBERG Hans indiannamn är Den Eviga Röken. **FÖDD:** 19 augusti 1984 i Stockholm **GÖR:** Komiker. Jobbade tidigare som kock med ambitionen att tävla med sin matlagning, bland annat på Brasserie Godot. **AKTUELL:** Med föreställningen *Jag är sjuk* på Scalateatern 31 mars och 3 april.

Eftersom vi alla reagerade likadant på redaktionsmötet när någon nämnde namnet på en privatteater – "...är det den som ligger på..." – så förstod vi att vi var någonting på spåren. Och när det stod klart att Vasateatern efter sex års renovering står i begrepp att öppna igen, kändes det som att tiden var rätt. Privatteatrarna i stan har sin historia. Detta är en liten del av den. **TEXT DAVID BOGERIUS FOTO MAGNUS SANDBERG OCH DAVID BOGERIUS**

PRIVAT- TEATRAR

Det sägs att Gösta Ekman den äldre (1890-1938) spökar runt sin gamla loge på Vasateatern. Om så är fallet lär de sju senaste åren som spöke varit trista, i en stängd och folktom lokal täckt av damm och mjukplast. Men till hösten slår "Vasan" upp portarna igen, och då har Gösta Ekman även en egen bar att spöka i.

– Vi öppnar officiellt 1 september men har ett arrangemang inbokat redan i slutet av augusti. Vi viker den första månaden åt företagsevent, banketter och middagar och så drar vi i gång med Joe Labero på scen i oktober, berättar Helena Söderberg, hotell-direktör för Scandic Grand Central vid Kungsbron.

Det är 130 år sedan Vasateatern öppnade dörrarna ut mot Vasagatan för första gången, men i höst kommer det även att finnas en ingång till teatersalongen från Scandic Grand Centrals bistro.

– Det tog ett tag innan tiden var mogen, men teatern hänger ju liksom ihop med byggnaden så det hade varit tråkigt om en annan aktör hade öppnat verksamhet där.

Dels är det bra för stockholmarna som erbjuds den här fina möjligheten till teater men det är också så att hotellet har saknat en bra lokal för banketter och galor, vilket är efterfrågat, säger Helena Söderberg.

För ett år sedan gick hon in på Vasateatern för första gången och blev väldigt förvånad. Det mesta var väldigt nedgången och sönderfallet i den K-märkta lokalen där det nu borraras, hamras och putsas överallt. På väggarna innanför entrén sitter affischerna från den senaste föreställningen, *Pippi Långstrump*, fortfarande kvar sedan hösten 2009 men renoveringen är i verkligheten i full gång.

– Det är väldigt roligt att följa arbetet och det är först nu som man kan förstå hur det kommer att se ut i höst. Jag vet inte hur många lager färg som har skrapats bort för att hitta ursprungsfärgen på dekoren men målet är att göra det så likt originalet som det bara går. Gulddekoren var helt sönder men nu putsas den fram med guldblåd.

Den gigantiska kristallkronan i taket tog en hel dag att plocka ner men är nu i Dalarna för restauration. Åt sikten från de

En kunglig loge under upprustning.

Helena Söderberg följer renoveringen på nära håll och ser fram emot höstens premiär.

kungliga logerna är det däremot inte mycket att göra. De byggdes betydligt mer vinklade mot publiken än mot scenen för att kungen skulle kunna visa upp sig ordentligt.

VILKA STJÄRNOR SOM kommer att visa upp sig på den nyrenoverade scenen i höst är, bortsett från trollkarlen Joe Labero, inte klart, men torsdag till söndag varje vecka kommer att vikas åt någon form av teaterproduktion.

Två konsulter från teaterbranschen, Mikael Jernberg och My Blomgren, jobbar på att hitta rätt satsningar och nisch för "Vasan". Med hjälp av studiebesök på bland annat Cirkus på Djurgården och Oscarsteatern runt hörnet hoppas man vara maximalt förberedd för eventuella logistiska problem när 450 personer kommer samtidigt.

Även om den över hundraåriga lokalen bevaras i sin ursprungliga form kommer tekniken att vara ny.

– Den finns ju snabb uppkoppling i hotellet så vi försöker att utnyttja det med lösningar som får det att fungera så smidigt som möjligt för publiken. Kanske en app

där man kan förbeställa det man vill ha i pausen. Går du på teater i dag måste du ofta gå tio minuter innan paus för att hinna få något dricka och det är inte så kul.

Publiken på Vasateatern kommer även att få tillgång till hotellets barer och utrymmen, vilket förhoppningsvis minskar trängseln i de båda teaterbarerna, som har döpts till "Gösta" och "Doris".

– Det är efter Gösta Ekman den äldre och Hjördis Pettersson, två skådespelare som är nästan synonyma med "Vasan". Det känns bra att ha med dem.

VASATEATERN

Invigdes 1886 i det Lundbergska huset på Vasagatan 19-21. Drevs på trettioalet av Gösta Ekman den äldre som nu sägs spöka på teatern. 1952 togs verksamheten över av Karl Gerhards son Per Gerhard som även registrerade en mängd föreställningar fram till 1984. Öppnar igen i höst som en del av Scandic Hotell på Kungsgatan efter att ha varit stängd för omfattande renovering sedan 2009.

PUBLIKSUCCÉER: *Katt på hett plåttak* (1956), *Charleys tant* (1977 och 1989), *Spanska flugan* (1914 och 1981) med flera.

DAVID BOGERIUS

CHINATEATERN

Belägen vid Berzelii park intill Hamngatan. Invigdes 1928 och fick sitt namn av sin form och design som var starkt inspirerad av arkitekten Albin Starks Kina-resor. I byggnaden finns en 560 kvadratmeter stor stjärnhimmel där 1485 stjärnor är utplacerade – en kopia av stjärnhimlen vid vårdagjämningen 1870.

Högt ovanför ingången finns en stentavla med kinesiska tecken som betyder "Det fulländade seendets hus", vilket syftar på att man ska se scenen bra var man än sitter i salongen.

1987-1988 spelades hela 324 uppsättningar av Andrew Lloyd Webbers musikal *Cats*.

AKTUELL FÖRESTÄLLNING: *Jersey Boys*.

DAVID BOGERIUS

SCALATEATERN

Invigdes som biograf 1915 under namnet Palllasteatern. De första revyerna sattes upp på fyrtioalet av Nils Perne och Sven Paddock. Inhyste Fria Proteatern 1974-1990 som bland annat framförde Vladimir Vysotskijs sånger, i svensk översättning. Sedan 2014 står skådespelarna Henrik Dorsin och Michael Lindgren från humorgruppen Grottesco för driften.

De utmärkande "jämsolarna" i alla fönster och dörrar tillverkades av scenmästaren Göran "Igge" Iggsten i mitten av nittiotalet sedan en ruta slagits sönder från gatan.

AKTUELL FÖRESTÄLLNING: Jerry Williams show *Man måste få lira*.

DAVID BOGERIUS

GÖTA LEJON

Öppnades som biograf 1928. Entréns kopparbaldakin med det ståtliga kopparlejonet är signerat Einar Forseth, som även dekorerat salongen. Användes på sjuttio- och åttiotalet mest som konsertlokal och en av statyerna på balkongen gick sönder av trycket när AC/DC spelade i lokalen på "Powerage"-turnén 1978. Hårdrocksgruppen fick ändå komma tillbaka för en ny konsert 1980, men sedan 1994 består repertoaren främst av musikalerna.

AKTUELLA FÖRESTÄLLNINGAR: *Förklädet* och *Skifs lite nu och då*.

DAVID BOGERIUS

OSCARSTEATERN

Öppnade 1906 på Kungsgatan 63 med den franska operetten *Frihetsbröderna* som premiärföreställning. Teatern fick sitt namn efter den dåvarande kungen, Oscar II, och designades i jugendstil av Axel Anderberg. Kopparklocket anses vara ett de vackraste taken i Stockholm med det nyrenoverade k-märkta klocktornet som kronan på verket.

Den uppsättning som spelats längst är Andrew Lloyd Webbers *Fantomen på operan* med Mikael Samuelsson i huvudrollen i drygt 1100 föreställningar under sex år 1989-95 som sågs av över en miljon människor.

AKTUELL FÖRESTÄLLNING: *Ladykillers*.

INTIMAN

Stor premiär på Odengatan 81 med Brechts *Tolvskillingsoperan* 1950 i regi av Ingmar Bergman. Efter ett misslyckande med pjäsen *Medea* året därpå tackade Bergman för sig och lämnade plats för ett större utbud av komedier och revyer, men även pjäser som *Anne Franks dagbok* som sattes upp redan 1957.

Inredningen går till största delen i rött, bland annat stolarna, mattorna och ridån.

Stora publiksuccéer med bland annat *Zarah* (1987), *En finstämd kväll* med Jonas Gardell (1993) och *Kom till Casino* (1975) m.fl. .

AKTUELLA FÖRESTÄLLNINGAR: *Charleys tant* och *Pippi Långstrump*.

DAVID BOGERIUS

DAVID BOGERIUS

MAXIM

Stor premiär på Odengatan 81 med Brechts *Tolvskillingsoperan* 1950 i regi av Ingmar Bergman. Efter ett misslyckande med pjäsen *Medea* året därpå tackade Bergman för sig och lämnade plats för ett större utbud av komedier och revyer, men även pjäser som *Anne Franks dagbok* som sattes upp redan 1957.

Inredningen går till största delen i rött, bland annat stolarna, mattorna och ridån.

Stora publiksuccéer med bland annat *Zarah* (1987), *En finstämd kväll* med Jonas Gardell (1993) och *Kom till Casino* (1975) m.fl. .

AKTUELLA FÖRESTÄLLNINGAR: *Charleys tant* och *Pippi Långstrump*.

LIVS BILDNING

Serieskapären Liv Strömquist sysslar med folkbildning. Det har aldrig varit hennes avsikt. Men det sker i hennes humoristiska seriealbum, i den tokhyllade Dramatenpjäsen *Liv Strömquist tänker på dig!* och nu genom att göra en europeisk resa tillsammans med Horace Engdahl i SVT. Självt tycker hon att hon lärde sig svinmycket av resorna till Mexikanska byar i 20-årsåldern. Och när vi reser till henne i Malmö lär hon oss om bortglömda kvinnliga skapare i historien. TEXT **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

Liv Strömquist bokhylla finns pärmar med etiketterna "Kneg" och "Mer kneg", och där finns böcker som *Britney: Inside the dream* och *Drömtydning* av Sigmund Freud. En bok med titeln *Woman, Art and Society* och några nummer av *Fronesis*, tidskriften om samhällsteorier, idéer och kritik.

Liv Strömquist läser mycket, allt från forskningsrapporter till skvallertidningar, för att få svar på sina frågor och för att få material till sina serier.

Och i serierna kan Albert Einstein dyka upp som historiens mest provocerande pojkvän, Elaine som inkvoterad i *Seinfeld*, Bellman som en av våra allra mest älskade torskar och prinsessan Diana som lämnad och olycklig. Ändå säger Liv Strömquist att serierna handlar mycket om henne själv.

– De handlar jättemycket om mig faktiskt, eftersom jag jätteofta utgår från nåt jag själv har känt eller varit med om, säger hon och sätter sig med benen uppdragna på stolen framför en vägg fylld med teckningar ritade av hennes barn.

När Liv Strömquist granskar orättvisor, kärlek och politik använder hon sig ofta av kända personer och har ett undervisande, pedagogiskt tilltal. Därför brukar hon kallas för folkbildare.

Nu har hon gjort en bildningsresa tillsammans med författaren och akademiledamoten Horace Engdahl. I SVT-serien *Liv och Horace i Europa* letar de efter platser som är kopplade till deras favoriter i kulturhistorien, i bland annat Köpenhamn, Lissabon och Sankt Petersburg.

De är oväntad duo och Horace Engdahl berättar i *Vi Läser* varför Liv Strömquist blev hans resesällskap: "Jag är så trött på dem jag känner". Och för Liv Strömquist

OM DÅ HON BLEV FEMINIST

– Det är nästan som att jag har ett datum för det. Det började när jag var 17 år och var hos min syrra som bodde i Stockholm. Vi gick på nån liten föreläsning i en källare. Det var ett fördrag om feminism av en sociolog som heter Carin Holmberg. Det var en ickefråga där jag bodde, som absolut ingen höll på med, så när hon pratade om att man kan se på samhället genom ett par genusglasögon och då se vilka som gör det här och det här, blev det en ögonöppnare för mig. Dels blev jag arg men jag fick också mycket inspiration till att göra nya saker och tänka på ett nytt sätt. Jävligt starkt blev jag.

BILDAD HAR INGET ATT GÖRA MED ATT VARA VIS ELLER SMART. DET FINNS JU MÄNNISKOR SOM ÄR OTROLIGT KLOKA, SOM KAN MYCKET OM LIVET, MEN SOM INTE HAR LÄST EN ENDA RAD.

var det lätt att tacka ja, hon är ju väldigt intresserad av kulturhistoria. Men de två hade aldrig någonsin mötts.

– Vi är olika generationer och från olika forum. Vi kände inte till varandra särskilt väl och jag hade inte läst nåt som Horace har skrivit, säger hon.

I första avsnittet påpekar du att han är väldigt bildad och du var rädd för att känna dig dum, gjorde du det?

– Nej, det skulle jag inte säga.

Hon funderar en stund innan hon fortsätter.

– Han kan ju prata kanske fem-sex språk, har nog läst hela den europeiska världslitteraturen, men det bästa sättet att förhålla sig till det är väl att tänka att det är en helt fantastisk resurs som man kan lära av, som man kan fråga om vad som helst. Gällande det området alltså! Det finns nog massa saker han inte vet, säger hon och skrattar: Men han kan ju det där.

Ja, vilken typ av kunskap ska man ha för att vara bildad?

– Bildad har inget att göra med att vara vis eller smart. Det finns ju människor som är otroligt kloka, som kan mycket om livet, men som inte har läst en enda rad. Men just den där grejen att läsa det som har format och konstituerat vår kultur, det är ändå en viss typ av kunskap, som egentligen inte är så jättevanlig att ha så mycket av. Det är klart att folk läser litegrann, men hur viktigt är det att tillgodogöra sig alla klassiska verk?

I Liv Strömquists seriealbum *Prins Charles känsla* berättar hon om första dejten mellan författaren Victoria Benedictsson och litteraturkritikern Georg Brandes, som levde under andra hälften av 1800-talet. Han frågar henne vad hon har läst: "Du har väl läst Heine?" och "Men du känner väl till *Buch der Lieder*?". Och fler frågor: Den boken? Nej. Den? Nej. Den? Nej, inte den heller.

Georg Brandes påpekade att det var "exempellös okunnighet". Och Victoria Benedictsson ville dö, men i stället: "kryp

skulle nöja sig med att bli liggande på marken, kravlande omkring på den fläck där den trampats ner".

Vad är det som är så hemskt med att inte veta och att erkänna det?

– Ja, varför är det så skamligt? Hon skäms ju jättemycket. Hon fick en lista på böcker av honom som han tyckte att hon skulle läsa. Den listan finns ju på riktigt. Om man tittar på vilka böcker som står på den så finns det bara en kvinna, säger Liv Strömquist och berättar om när hon själv gick på en skrivarinje och läste litteraturhistoria:

– Mannen som höll i kursen hade inte en enda kvinnlig författare som vi skulle läsa. Den här bilden man då får av att det inte funnits skrivande och skapande kvinnor eller att de inte är så viktiga blir en tomhet, man kan nästan känna sig lite moderlös. Under resan i Europa kunde Horace säga att de här äldre skapande människorna kan kännas som fadersfigurer som ingjuter styrka. Det är ju en härlig känsla, att man står på en grund och att ens verklighet är beskriven. Och det som händer när kvinnor inte finns i historien är att man kan känna sig "lost", dum, eller få dåligt självförtroende, för man har inte fått tillräcklig tillgång till sin historia.

Hon pausar, tänker i några sekunder och börjar skratta.

– Det där var nog inte riktigt svar på din fråga.

Liv Strömquist tänker ofta igenom sina svar. Hon börjar en mening, pausar, funderar, börjar en ny mening, tänker igen och kommer sedan med ett svar. Men ibland, när det kommer till något som hon förmodligen berättat otaliga gånger, rabblar hon det i ett rasande tempo som om hon bara vill få det överstökat. Hon använder också ofta "jätte" framför ord, som att hon är jätteintresserad av Victoria Benedictsson. Därför var hon en av de personer som Liv Strömquist valde att ta upp i SVT-serien, för att, som hon beskriver i sin seriebok: "hon var en svinbra författare". Men hon skrev under psydonymen Ernst Ahlgren. ▶

NÄR JAG VAR LITEN VAR JAG BESATT AV TIDNINGAR SOM OKEJ, MEN JAG VÄXTE UPP PÅ LANDET OCH MINA FÖRÄLDRAR VAR HIPPIES OCH DE FÖRESPRÅKADE VERKLIGEN INTE ATT MAN SKULLE LÄSA SÅNT, HAHA.

– Jag valde att under resan till stor del försöka belysa hur det var att vara en skapande kvinna i historien, säger hon.

Ett annat exempel är när Horace Engdahl tog upp Goethe i programmet, då valde Liv Strömquist Goethes lillasyster, Cornelia, som också skrev men som i den tidens samhälle inte kunde få något publicerat.

– Det är ju det som är diskussionen i programmet: vad är bildning och vad är vår historia, vad är viktigt och vad ska vi spara till eftervärlden? Där sker hela tiden ett urval: varför finns vissa saker kvar och blir odödliga och varför glöms andra saker bort? Där finns det en tydlig genusdimension. Kvinnor har inte haft samma möjligheter att vara skapande, men nåt jag också ofta slås av när jag tittar på historien är att det ändå har funnits ganska många kvinnor som har hållit på med kultur, som har skrivit och komponerat, men de glöms bort, tillmäts inte så stor betydelse eller anses inte vara så viktiga.

Hon tillägger att hon också är intresserad av de personer som Horace Engdahl valde, vilket var till exempel Søren Kierkegaard, och hon läste dem alla innan de åkte. Vissa kände hon till innan, vissa inte.

Så det blev en riktig bildningsresa för er?

– Verkligen, absolut.

I Liv Strömquists serier finns ofta käll-

hänvisningar till böcker och forskning inflikat i serierutorna.

Är det ditt mål att bilda folk?

– Nej, absolut inte. Verkligen inte! När jag har gjort saker som är folkbildande, så har jag bara undersökt nåt som jag själv vill veta, som till exempel när jag tog upp menstruation. Man skulle kunna säga att det nästan inte finns nån bildning alls i Sverige om menstruation. Gud vad folk har läst lite! Då ville jag undersöka det och utgick från mig själv: jag tyckte det var jättepinsamt att ha mens när jag var tonåring och kände skam. Jag funderade på varför jag kände så och började titta på hur menstruation är konstruerat som ett tabu och hur det har sett ut på olika platser. Jag blev väldigt intresserad av det och ville veta mer: Vad beror det på? Vad beror det på? Vad beror det på? Och ju mer jag läser desto mer känner jag att jag blir självupplyft av att få reda på saker. Och då skriver jag ner det.

MÖLLEVÅNGSTORGET FINNS RUNT knuten och tvärsöver gatan ligger ateljén som Liv Strömquist delar med serietecknarna Sara Granér och Sara Hansson. Här råder vad man kanske skulle kalla ett kreativt kaos. Grejer lite här och där, på golv och på väggar, mitt i rummet står en säng, på Liv Strömquists skrivbord trängs favoritpen-norna med stiftjocklek 0,2 och 0,3 i en mugg, bredvid en prydnadssvan med en docka klädd i prinsessklänning på ryggen. Den ska föreställa Liv Strömquist.

– Sara har gjort den till mig i present. Det är taget från omslaget till Prins Charles känsla, som var ett kollage med en bild av mig på en svan. Hon har till och med ritat mina tatueringar, säger hon.

På hennes ritbord ligger en skiss föreställande kossor och ordet "Varför?". Det är till nästa seriealbum, men vad boken kommer att ha för fokus vill hon inte säga, för då förstörs det. Den kommer förhoppningsvis ut till Bok- och biblioteksmässan i september.

Liv Strömquist började rita serier redan som barn.

– Jag ritade serier om en sångerska. När jag var liten var jag besatt av tidningar som *Okej*, men jag växte upp på landet och mina föräldrar var hippies och de förespråkade verkligen inte att man skulle läsa sånt, haha. Och det fanns ju så lite då, inga tv-program handlade om nåt som var glamouröst eller kul. Jag kommer ihåg att jag hade en *Okej*-tidning som jag hade fått tag på, den hade jag läst typ hundra gånger. Den innehöll bland annat en intervju med Samantha Fox.

Hon berättar att hon också var influerad

OM CORNELIA SCHLOSSER

– Hennes öde är väldigt gripande. Hon var en väldigt intellektuell skrivande person. Hon och hennes bror Johann Wolfgang von Goethe uppfostrades tillsammans av hennes pappa som gav henne samma utbildning som han gav till hennes storebror, vilket var väldigt ovanligt på den tiden. Men sedan kunde hon inte fortsätta på universitetet. Hon bodde kvar hemma hos pappan och fick inte utlopp för sin kreativitet. Hon brevväxlade med sin bror och han skriver till henne att han inte tycker att hon ska hålla på med skrivandet, för det är inte vad kvinnor gör. Det slutar med att hon gifter sig och dör jätteung och förtvivlad.

av Madonna, som hon älskade. Men skämtet kring sångerskan i hennes serie var att hon var jättedålig och inte kunde sjunga, men alla älskade henne ändå.

Drömde du om att bli sångerska?

– Nej. Jag tror mest att jag tyckte det var roligt att underhålla mig själv. Jag ville bli författare.

Du har nämnt ett flertal yrken i olika intervjuer, sånt du velat bli eller skulle kunna tänka dig att jobba med om du skulle göra något annat.

– Jaså? säger hon förvånad. Jag kommer aldrig ihåg vad jag säger.

Författare, psykolog, jobba i tredje världen, kallskänka, lärare. Har du haft svårt att veta

vad din väg är?

– Nej, det har jag inte. Jag tror bara att jag har svarat på de här grejerna för att folk har ställt frågan: "om du inte hade gjort detta, vad skulle du ha gjort då?" Och då måste jag komma på något!

Men hon berättar att det inte heller har varit självklart för henne att bli serietecknare.

– Det var ju inte så att jag började med två tomma händer och en dröm, som att jag ville bli serietecknare och har fått kämpa varje dag sen dess för att uppnå drömmen. Jag har läst flera olika ämnen på universitetet och började samtidigt teckna lite serier och sen gick det bättre och bättre

och till slut var det ett jobb. Det fanns inte någon femårsplan och jag hade inte sagt till universum att jag ska bli serietecknare och väntat på bönhörning. Jag hade inte kunnat göra så, jag hade varit för rädd för att det inte skulle funka. För mig handlade det mer om olika händelser pushades i en riktning så att det blev såhär.

Vilka händelser?

– Min kompis Ingrid gjorde ett fanzine och då ville jag också göra det. Jag blev inspirerad av henne. Det var en jättebra grej att göra sin egen publikation och få en egen röst redan från början. Jag behövde inte tänka på vad folk vill höra eller vad en ►

tidning kan vilja ta in. Jag gjorde det bara för mig själv och för mina egna kompisar.

LIV STRÖMQUIST VÄXTE upp på Österlen, med tre syskon, en mamma som var bibliotekarie och en pappa som var konstnär. Föräldrarna tyckte att det var viktigt med kultur och skapande.

– Det har haft hög status i min familj och värderades som enormt viktigt. Jag vet inte om det är SÅ viktigt, men det är lycka att skapa. Det är en av de saker som gör mig genuint lycklig, i alla fall när jag håller på med det, kanske inte när det är klart för då kan jag tycka att resultatet är för dåligt.

Är du hård mot dig själv?

– Både och. Jag kan tänka att det jag gjort

LIV STRÖMQUIST

FÖDD: 1978 i Lund.

BOR: Malmö

GÖR: Serieskapare, har bland annat gjort seriealbumen *Hundra procent fett*, *Ja till Liv!* och *Kunskapens frukt*. Driver podcasten *En varg söker sin pod* tillsammans med författaren Caroline Ringskog Ferrada-Noli. Har också jobbat i radio med bland annat humorprogrammen *Hej Domstol*, *Pang Prego* och *Tankesmedjan*.

AKTUELL: I tv-serien *Liv och Horace i Europa*, premiär 23 februari i SVT2. Föreställningen *Liv Strömquist tänker på dig!* som bygger på hennes serier går på Dramaten till och med 28 april.

är ganska dåligt, pinsamt och att det smutsar ner det offentliga rummet, haha, jo det är sant! Jag kan känna att det är mycket som skulle kunna vara så mycket bättre. Men det är också för att man känner sina egna verk så himla väl att man kan se var det finns brister. Så tror jag att många känner och jag tror att det är bra att känna så, säger hon och fortsätter:

– Jag tror inte att det är bra att inte ha nåt självhat alls. Om man bara skulle tycka att allt man gör är fantastiskt då blir inte produkten så bra. Man blir ju tvungen att anstränga sig om man känner att man är dålig.

Men hon säger att hon också kan tycka att det inte gör så mycket om hon inte är så jättebra jämt, att det bara kan få vara så. Och sen säger hon att det även kan vara åt andra hållet: "man kan ha hybris också".

– Jag kan sitta och skratta när jag skriver för att jag tycker att jag är så otroligt rolig! Det kan pendla mellan att ha hybris och känna sig dålig.

Hennes föräldrar förespråkade inte bara kreativt skapande, de tyckte att det var viktigt med miljö-, rättvis- och globala frågor. De var bland annat involverade i ett projekt i Indien. Det var en utopisk stad, ett slags socialt experiment som grundades 1968. Auroville, i sydöstra Indien, skapades som en hållbar stad för människor av olika nationaliteter som ville leva i harmoni med varandra. Liv Strömquist familj tillbringade tre månader där när hon var sex år.

– Att mina föräldrar var så engagerade och hade ett intresse för global ojämlikhet har påverkat mig. Jag har tänkt ganska mycket utifrån de perspektiven, att väst har en jävligt stor skuld till resten av världen. Mycket av det vi har beror på att vi har exploaterat andra delar av världen, det är grunden till att det är orättvist och fel.

Är det därför du reste...

– ...på den här resan med Horace säger hon och skrattar.

...till Mexiko?

– Ja absolut.

I tidiga 20-årsåldern åkte hon till södra Mexiko för att vara fredsobservatör. Ursprungsbefolkningen hade gjort uppror, det så kallade zapatistupproret. De hade organiserat sig och tagit tillbaka områden. Byarna var utsatta för hårt militärt tryck. Många av byborna hade själva inga kameror och kunde varken läsa eller skriva. De ville ha en observatör hos sig, så att ifall det

blev en attack skulle det finnas någon som kunde dokumentera det och få ut informationen.

Var du rädd?

– Ja, det var jag. Men jag tror också att när man gör saker som är läskiga och som man är rädd för kan man få en otrolig känsla efteråt av att man har vågat göra det. Nu ska jag inte överdriva min roll i detta! Men det var det enda som jag tyckte var viktigt då, så det var ett väldigt konkret sätt för mig att finna en mening med saker och ting. Jag var inte ledsen och deprimerad som jag kan tänka mig att många är i den åldern, jag var tvärtom fruktansvärt glad och peppad. Och hade stark livsvilja.

Hon säger att hon också fick mycket inspiration från att människorna där hade så

JAG TYCKER ATT DET HADE VARIT HEMSKT ATT I STÄLLET ÄGNA MIN UNGDOM ÅT ATT FÖRSÖKA VARA TRENDIG I EN STAD NÅNSTANS.

att det i gränszonerna mellan Guatemala och Mexiko fanns massor av klädfabriker.

– Där arbetar framför allt kvinnor under helt sinnesjuka förhållanden med att tillverka just de här grejerna som vi vill ha här – Nikeskor eller en byxa. Och de får otroligt lite pengar för det, samtidigt som de här grejerna är svindyra när de kommer till oss. Här i väst har man lyckats psyka ut hela befolkningen till att få ett fetischistiskt begär efter varor och så går alla de här pengarna till varumärkesmänniskorna som jobbar i väst och inte till dem som syr ihop grejerna.

Hon tycker att det blir påtagligt när man flyttar sig mellan de här två världarna.

– Ja, när man ser alla de här människorna som går omkring med det här grejerna på sig och vet att nästa vecka ska alla en ny grej. Och att hela planeten samtidigt håller på att förstöras, det blir som en stark upplevelse av hur jävla fucked up det är.

Kunde du hålla kvar den upplevelsen eller föll du själv in i vanorna här hemma?

– Jag tror att man måste vara orelationell för att inte göra det. Jag lever ju här och har samma begär efter de här jävla grejerna som alla andra människor här har. Jag är också varufetischistisk. Men jag tror ändå att det påverkade mig i grunden och det tror jag att man kan se i mitt skapande ibland, säger hon och utbrister:

– Det var ju verkligen en bildningsresa också, om man ska prata om bildningsresan. Där lärde jag mig nåt av människor som sysslar med politiskt arbete och förändring på riktigt. Det var otroligt lärorikt.

Vill du jobba i Latinamerika igen?

– Om man vill göra politisk förändring känner jag att det också är viktigt att göra det lokalt där man är. Mitt sätt att bidra till förändring är att göra mina serier. ☺

mycket hopp i sin sociala organisering, att det fanns en stark känsla av att ”nu förändrar vi samhället”, en otroligt positiv kraft. Det var inte en känsla av misär, utan tvärtom en känsla av att förändring är möjlig.

– Jag tror att det har påverkat mig jätte, jättemycket. Också för att jag var så himla ung, jag var bara 21 år när jag åkte ut första gången. Det blir väldigt omvälvande. Allt som händer en när man är så ung blir så viktigt. Jag fick också en annan bild av vårt samhälle och insåg att saker som vi trodde var viktiga var helt oviktiga. Och i och med att jag var ung så besparades jag i flera år från sånt som jag kanske annars hade brytt mig svinmycket om.

Besparades från vad?

– Jag tycker att det hade varit hemskt att i

stället ägna min ungdom åt att försöka vara trendig i en stad nånstans. Jag kommer ihåg det ganska starkt när jag kom tillbaka till Stockholm, där jag hade bött ett tag innan jag åkte iväg, att folk var upptagna med helt bisarra saker. Jag minns att alla killar hade såna där byxor i vindtygsmaterial med dragsko under knät. Det var ett nytt mode. När jag åkte hade ingen det, men när jag kom tillbaka hade varenda tomte i hela Stockholm känt ett begär efter såna vindbyxor.

Liv Strömquist har också varit i Guatemala som observatör vid jordockupationer, där bönder försökte få mark från gigantiska bananbolag. Liv Strömquist berättar om hur de internationella bolagen odlade bananer på ett sätt som gjorde att människor som jobbade där fick cancer. Hon berättar också

FRAMTIDEN FÖR SIG

.....
Från Östberga höjden är det bra utsikt; man ser ända till Globen och Tele2-arena. Det är en stadsdel som gränsar till välbärgade områden som Enskede, Årsta och Älvsjö. Men Östberga har halkat efter - eller har aldrig haft chansen att komma i kapp. Nu gör Stockholm stad en satsning för att bryta Östberga höjdens isolering.

TEXT **GERD ERIKSSON** FOTO **MAGNUS SANDBERG**
.....

Välkommen till Östbergahöjden” står det på skylten i backen och så är det en bild på en uppstigande sol mellan två bergstoppar.

På andra sidan vägen står två bilar som har brunnit. Det finns bara en bilväg in i området, samma väg som går ut.

På det lilla torget en bit upp i backen står stora blomsterpottor med vintergröna växter och det luktar gott av sköljmedel från en tvättstuga runt hörnet. Den stadiga skulpturen i granit som går lodrätt från marken heter ”Fragment ur naturens arkitektur I-V”.

På torget finns också Tempo, som enda matbutik i området, den drivs sedan sju år tillbaka av Adnan Toma och hans fru, Jeanette Toma.

– Det är som en liten by här, alla känner alla. Fiser man hörs det i backarna, säger Adnan Toma och skrattar. Visst händer det att bilar brinner, och även förskolor, och det är beklagligt. Men jag måste säga att jag är tacksam över att än så länge ger sig folk inte på varandra.

Östberga består egentligen av två delar.

Det gamla Östberga där HSB byggde bostäder på femtiotalet. Och så det nya, Östbergahöjden, med 1 200 lägenheter som byggdes i slutet av sextiotalet. Intentionen var, precis som med så många andra förorter i söderort på den tiden, att stadsdelen skulle vara en avgränsad enhet där man skulle bo tätt, lära känna varandra och skapa en bra gemenskap.

Det skulle också vara snabba kommunikationer in till stan. De andra förorterna fick tunnelbana, i Östberga blev det buss.

– Det tar längre tid för den som bor i Östberga att ta sig till city än det gör för den som bor i Farsta eller Skärholmen, trots att Östberga ligger mycket närmre, säger Ann Legeby som är forskare på Arkitekturskolan KTH och har skrivit en avhandling om segregation i stadsbyggande.

Hon säger också att det är viktigt för en stadsdel att kunna ”armkroka” i en annan stadsdel för att få ett naturligt flöde av människor mellan dem. Alla stadsdelar behöver inte ha en egen vårdcentral eller ett eget bibliotek. Med bättre kopplingar däremellan kan man i stället dela på resurserna och blanda sig i stadsdelarna.

Östbergahöjden har varken bibliotek, vårdcentral eller kafé.

– Är det svårt att ta sig mellan stadsdelarna begränsas utbytet och kontakten mellan

DET ÄR SOM EN LITEN BY HÄR, ALLA KÄNNER ALLA. FISER MAN HÖRS DET I BACKARNA. Adnan Toma

individer och olika samhällsgrupper, vilket gör att man kan få en smal bild av samhället. Normerna och värderingarna blir också liknande. Den som konfronteras med många olika slags människor får en större personlig erfarenhet.

Hon betonar att kommunikationer till ett område spelar stor roll för människors möjligheter. Där det är låg biltäthet är den kollektiva trafiken viktigare. En indragen buss tur försämrar för den som inte har råd med bil och driver på segregationen. Något som Jeanette Toma på Tempo håller med om.

– I år har SL minskat antalet turer hit upp. Det är många på Östbergahöjden som inte har råd med bil och är beroende av bussen.

STADSBYGGNADSBORGARRÅDET I STOCKHOLM, Roger Mogert (s), har sagt att Östbergahöjden är en misshandlad stadsdel som är styvmoderligt behandlad av både stad och landsting. Han har också sagt att det är första gången staden tar ett så stort grepp på ett litet område.

Och stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör, dit Östberga hör, gör vad de kan i den stora satsningen för att det ska bli ett tryggare och mer attraktivt område. De försöker skapa nya mötesplatser för de boende, eftersom gemensamhetslokalerna som en gång fanns i botten på varje hyreshus försvann när hyresrätterna i området förvandlades till bostadsrätter i början av 2000-talet.

– Vi gör förändringar som vi relativt lätt kan göra på kort sikt. Vi har byggt ett utegym, lagt konstgräs på fotbollsplanen och rivit en mur vid torget för att det ska bli öppnare. Vi tittar också på hur vi kan göra om skolbiblioteket till ett bibliotek för alla i området, säger Åsa Winfridsson, preventionssamordnare i stadsdelen.

ÖSTBERGAFAKTA

1957-1959 byggde HSB 800 lägenheter i det som i dag kallas gamla Östberga.

1966-1969 byggde Svenska Bostäder 1200 lägenheter i Östbergahöjden.

Ombildning av hyresrätterna till bostadsrätter har skett i stor omfattning sedan år 2000. Den totala andelen bostadsrätter i området ökade från 41 procent i början av nittiotalet till 93 procent i dag. Det finns en stor andel hyresgäster i de 20 bostadsrättsföreningar som finns i dag.

Området har också förtätats med 200 nya lägenheter.

Källa: Stockholms stad

Bilarna som brunnit står kvar tills försäkringsbolagen gjort sin utredning.

Eleverna på Östbergaskolan gillar det nya konstgräset på fotbollsplanen.

Från Östbergahöjden är det cykelavstånd till det mesta.

Tempos ägare, Adnan Toma, lovordar förbättringen av torget och säger att det blev mycket bättre sedan muren försvann och ersattes av ett glest smidesstaket.

– Nu kan man se från torget vem som kommer hem med bussen, går på gatan eller kommer i bil. Det är trevligt och torget är inte lika isolerat längre. Men det skulle behövas ett fik här. På sommaren brukar jag sätta ut en kaffemaskin och några stolar.

När vi står på torget hör vi glada barnskrik och hög musik, det är från skolans fotbollsplan bakom torget. Fritids har tagit ut en högtalare och snön yr från den gröna konstgräsmattan när spelarna jagar bollen.

Vid sidan av planen står Milka Samuel och Botul Adawi som går i sexan. De väntar på sin kompis som är med i matchen. Men hon vill visst aldrig sluta spela.

Hur är det för er, känner ni er otrygga här i Östberga?

– Nej. Det är litet och alla känner alla.

Vart åker ni om ni vill handla kläder?

– Nacka eller Mall of Scandinavia.

Fritidsledaren Micael Eklund är glad över konstgräset som gjort det möjligt för barnen att spela fotboll även vintertid. Han bor och jobbar i Östberga. När folk frågar varifrån han kommer har det hänt att han har sagt "Årsta".

DET SATSAS PÅ Östbergahöjden från stadens sida.

Men Landstinget däremot har glesat turerna för de två bussarna som går mellan Östbergahöjden och Liljeholmen respektive Gullmarsplan.

– Det blir dubbla signaler för människor som bor här när vi säger att Stockholm stad satsar på området samtidigt som bussarna går mer sällan. För dem är båda instanserna samhället, säger Åsa Winfridsson.

Även Ann Legeby påpekar vikten av att alla drar åt samma håll när man ska göra satsningar i ett område och att de ska göras samtidigt. Från skola och fritids till stadsbyggnad och kommunikationer.

– Att dra in bussurer är förödande för de

STADSMUSEET I ÖSTBERGA

Under hela året finns Stadsmuseet representerade i Östbergahöjden för att göra en dokumentation av området. De kommer att göra intervjuer, lyssna på folk, samla in äldre bilder och be folk att skriva sina berättelser. De kommer också att skicka ut boende i området med lånad kamera för att dokumentera sina platser.

– Vi vill få de boendes syn på sitt område, få deras vardagsberättelser. Det är ett sätt att synliggöra en del av vår samtid, säger Anna Ulfstrand, chef för dokumentationsenheten på Stockholms Stadsmuseum.

wsom kämpar på. Om staden har som mål att utjämna villkoren mellan stadsdelarna är det fel väg att gå. De som inte har bil eller som har mindre resurser främjas av kollektivtrafiken. En extra busslinje eller bättre turtäthet i ett område är en ändring som går fort att göra och har stor betydelse. Det går att ändra i nästa månad om vi bara vill.

Stadsutvecklingsprojektet som Stockholms stad startat upp i Östberga utlovar fler bostäder, upprustning av centrum och bättre kopplingar till omkringliggande stadsdelar.

Några av aktörerna som är med är "Kommissionen för ett socialt hållbart Stockholm" och "Samverkan Östberga".

Och på Årstafältet som ligger bara ett stenkast härifrån är det snart byggstart för en stadsdel där det ska bo 15 000 människor. Det finns en förhoppning om att Östbergahöjden ska få del av de nya resurserna om gränsen mellan stadsdelarna byggs bort.

Vad kommer att hända med Östbergahöjden?

– Nu har Stockholm stad avgörandet i sin hand. Formar de Årstafältet så att det hänger ihop och tittar lite åt Älvsjö-hållet också så finns det förutsättningar för att Östberga kan förändras radikalt, säger forskaren Ann Legeby. 📍

Elevassistenten Micael Eklund tycker att det bästa med Östberga är hans jobb.

FÄRGAD AV S

.....
Konstnären Jesper Nyréns verk kan ses på sjukhus, skolor och förskolor runt om i Stockholm. Så småningom också i tunnelbanan, när den nya linjen till Nacka byggs. Inspiration till sina abstrakta målningar och lekfulla skulpturer hittar han ofta i naturen – i mossor, mineraler eller kristaller. TEXT **ALEXANDRA SUNDQVIST** FOTO **JONAS ERIKSSON** OCH **PER MANNBERG**
.....

STADEN

När Jesper Nyrén utformar ett verk för ett specifikt rum eller en specifik plats så tar han hänsyn till hur människor rör sig, men också till den befintliga arkitekturen, ljusinsläppet och rummets funktion.

– Jag tycker om att jobba på det sättet. I offentliga rum finns det nånting att ta spjärn mot.

Vi står i foajén till en kontorsfastighet på Vasagatan.

I huset, uppfört 1888-89 av bagarmästaren Johan Hansson, monteras just nu ett av Jesper Nyréns verk i taket. Det är en takmålning som både smälter in i den sakrala 1800-tals arkitekturen – rik på ornament och stuckatur med matt yta och dova färgval – men sticker också ut med sina raka linjer och färgfält.

Det ännu obetitlade verket har, för monteringen, skurits i 35 bitar. Detta för att inte skada taket allt för mycket, då en äldre takmålning finns dold där bakom.

– Verket bygger på ett fotografi jag tagit av Vasagatan. Jag har fotograferat genom ett prisma i dörröppningen till huset. Sen har jag använt färgerna i målningen. Det blir som en landskapsmålning fast helt abstrakt.

Takmålningen är till viss del typisk för

SEN GILLAR JAG ATT KONSTEN STÅR FÖR NÅNTING ANNAT. DEN STÅR INTE FÖR FUNKTION ELLER VETENSKAP UTAN BÄR SPÅREN AV EN MÄNSKLIG HAND.

Jesper Nyréns konstnärsskap. Han arbetar mycket med mönster, former och fält. Ofta hämtar han inspiration från naturen och repetitiva former i sitt måleri och sina skulpturer.

Ibland skildrandes världen genom prismor eller mikroskop, ibland ur ett satellitperspektiv.

SEDAN JESPER NYRÉN gick ut Kungliga konsthögskolan, 2008, har han satt sin prägel på

Jesper Nyréns takmålning monteras i en kontorsfastighet på Vasagatan. Jeremy Joyce på företaget Hangmen hjälper till med monteringen.

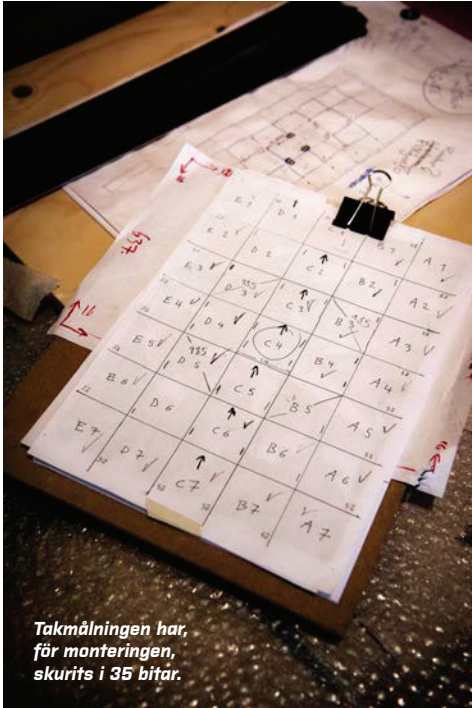
Stockholm. I Annedal/Mariehäll har han exempelvis skapat en optisk bild som täcker kortsidan av Mariehällsskolans fasad. Till Nya Karolinska i Solna har han gjort en glasfasad för akutentrén.

I verket, som fått namnet "Kristall", har han arbetat med glaspartier färgade som kristaller för att skapa en levande, föränderlig vägg – som också fungerar som insynsskydd för de som besöker akutmotagningen.

– Konsten blir ganska öppen... när den placeras på en plats där människor skyndar förbi. Samtidigt kan man läsa in mycket i verken, om man stannar till och tar sig tid att titta. Sen gillar jag att konsten står för nånting annat. Den står inte för funktion eller vetenskap utan bär spåren av en mänsklig hand.

Han tar sjukhusmiljön som ett exempel.

– När jag gjorde ett verk till en operationsavdelning i Gävle hämtade jag inspiration

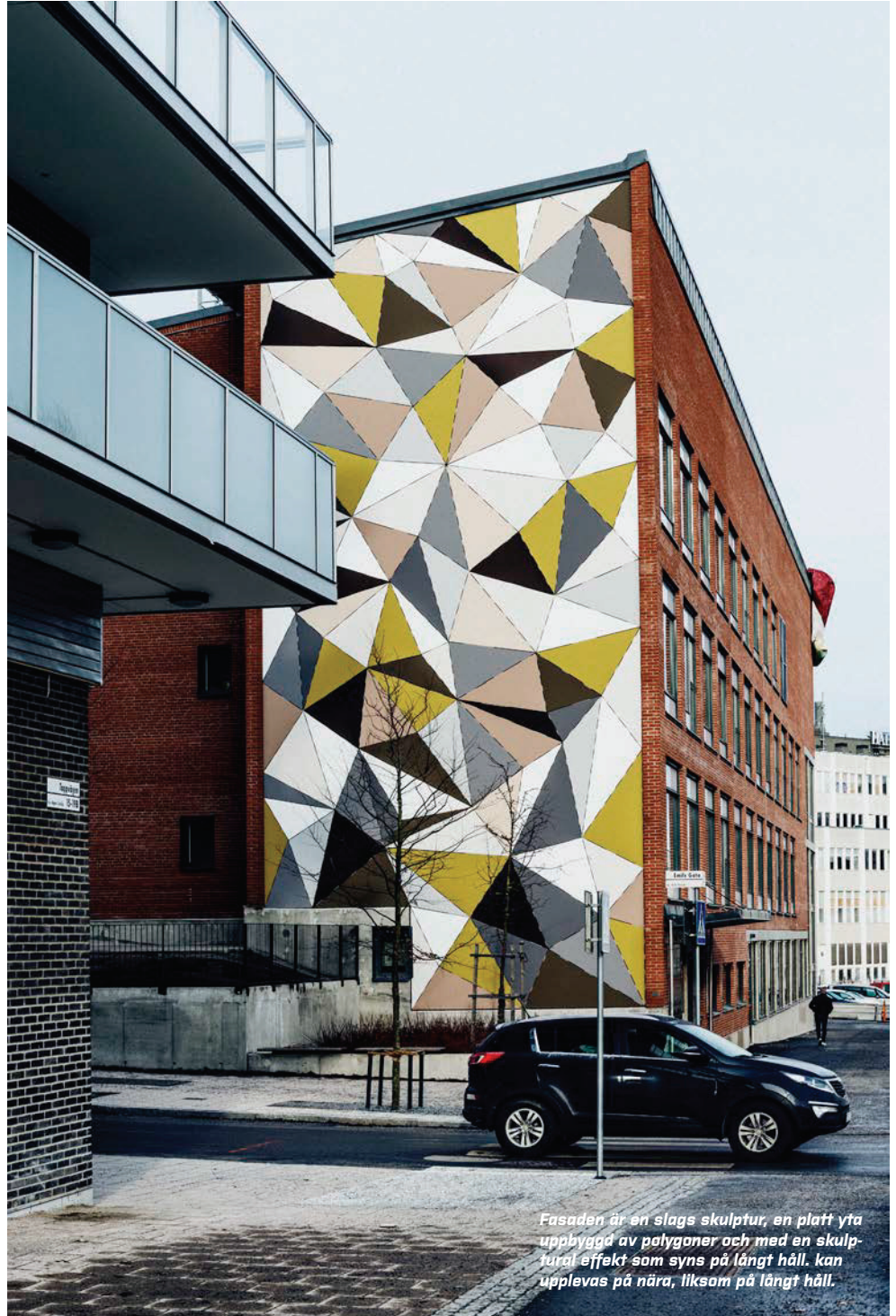
Takmålningen har, för monteringen, skurits i 35 bitar.

från skogen och mossan utanför min ateljé på Väddö. Naturen är raka motsatsen till den sterila och artificiella miljön som en operation utförs i.

Jesper Nyrén är också en av tolv konstnärer som valts ut för att smycka den nya tunnelbanan – två mil ny tunnelbana och tio nya stationer ska det bli – där den första sträckan, till Barkarby, beräknas stå klar 2021.

Hans verk "Folds" har valts ut till den nya

Fasaden är en slags skulptur, en platt yta uppbyggd av polygoner och med en skulptural effekt som syns på långt håll. Kan upplevas på nära, liksom på långt håll.

plattformen vid Gullmarsplan, på linjen Nacka/Söderort.

– Det känns jättekul att det blev just Gullmarsplan eftersom det är en station där många människor rör sig. Men det känns också extra kul eftersom jag själv ska flytta till Enskededalen med min familj.

Inspirationen till "Folds" har han hämtat från strukturen hos kristaller, mineraler och växter.

– Jag har velat skapa en miljö snarare än

ett antal punkter att betrakta. Människornas rörelse genom rummen till fots, i rulltrappor och i tunnelbanetågen är en viktig faktor i utformningen. Det är också ett verk som är uppbyggt för att upplevas i rörelse, med färg- och formförskjutningar.

FÖR JESPER NYRÉN, i dag belönad med bland annat Olle Baertling-stipendiet och ett tvåårigt konstnärstipendium från Konstnärnämnden, var det inte självklart att han

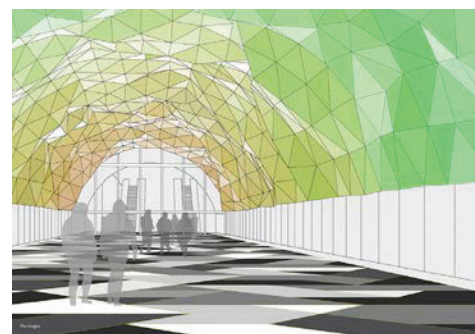
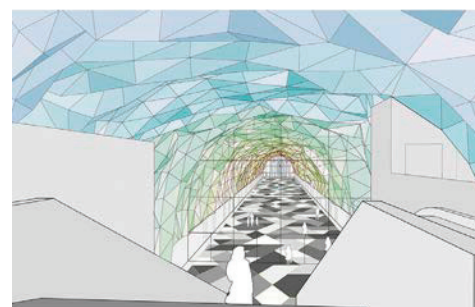
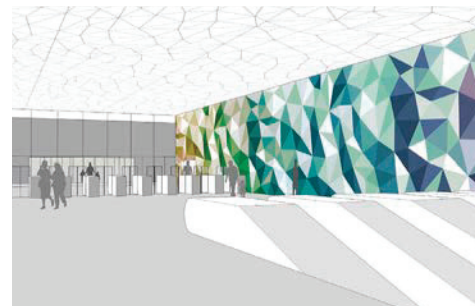

Till Nya Karolinska i Solna har Jesper Nyrén gjort en glasfasad för akutentrén. Verket heter "Kristall".

PER MANNBERG

Nedan: Jesper Nyrén ska, med sitt verk "Folds", utforma en ny plattform vid Gullmarsplan när den nya tunnelbanan byggs. Han är en av tolv utvalda konstnärer som fått i uppdrag att smycka varsin station. Juryns motivering lyder: En gedigen och skulptural gestaltning där teknik och färgskiftningar skapar lätthet och bidrar till rymkänsla".

skulle bli konstnär.

– Det fanns inte i min begreppsvärld, eller i min familjs. Rita var det enda som jag tyckte var roligt i gymnasiet. Så sykokonsulenterna sa att jag skulle söka mig till reklam, att det var mitt enda alternativ. Men jag struntade i det och valde konstskola ändå.

Efter nio år, på tre olika konstskolor, fick han Marabouparkens P.A.N.K-stipendium. 2008 genomförde han sitt första konstverk i offentlig miljö i ett bostadshus i Sundbyberg.

– Redan på konsthögskolan gjorde jag väggmålningar, men i och med stipendiet fick jag möjlighet att genomföra ett projekt i större skala för det kommunala bostadsbolaget Förvaltaren. Det gav mig värdefulla erfarenheter, säger Jesper Nyrén.

Bland annat insåg han vikten av att få

med sig de boende i ett område i ett konstprojekt.

– Det var ganska svårt i början, minns han. De som bodde i huset var jätteskeptiska. Några kids rev till och med ner saker jag jobbade med. Men så började jag att prata med folk, berätta vad jag skulle göra och hur jag tänkte kring verket. Då hände nåt. Några av de boende i huset började komma ner med fika varje dag och så pratade vi om konst.

– Ett par år senare träffade jag två av dem tillsammans på Moderna museet. "Nu är vi jätteintresserade av konst", sa de. Jag tycker att det är kul när konst fungerar så, när den står på egna ben och når fram till människor. ☺

JESPER NYRÉN

YRKE: Konstnär.

ÅLDER: 36 år.

BOR: Stockholm och Väddö, Norrtälje.

FAMILJ: Sambo och dotter.

AKTUELL MED: Verket "Kristall" på Nya Karolinska Solna. Kommer också att skapa konsten till en ny plattform vid Gullmarsplan när den nya tunnelbanan byggs.

BAKGRUND: Utbildad vid Kungliga konsthögskolan, Gerlesborgsskolan och Västerås konstskola. Gjorde sitt första offentliga verk 2008. Belönad med ett flertal stipendier, däribland Olle Baertling-stipendiet och ett tvåårigt konstnärstipendium från Konstnärsnämnden.

FLER VERK AV JESPER: "Spektrum" (Rikstenskolan i Botkyrka), "Ljusår" (Örs förskola i Sundbyberg), "Sekvenser" (Södersjukhuset) och "Polygonal wall" (Mariehällsskolan i Annedal/Mariehäll).

EN LITE VÄL STOLT SPONSOR

MAESTRO HALFVARSSON BBQ

1 mars – 14 mars

MAESTRO HARGIN CLASSIC

9 februari – 29 februari

**SAMLARKORT
PÅ KÖPET!***

Välkommen in till McDonald's® Södermalm!

*Samlarkort ingår vid köp av valfri skidmeny. Gäller så långt lagret räcker.

I ett marsnummer för 16 år sedan skrev Situation Sthlm om Kenneth Höglund. Då kallades han "Peter", en hemlös man som var utestängd från bostadsmarknaden. Nu berättar han om vad som hände sedan, från att "alla hade gett upp om honom" tills att han fann ett nytt liv i Hälsingland. TEXT MARIA HAGSTRÖM FOTO MARTINA HOLMBERG

TILLBAKA FRÅN LIVET

I en städskrubba i en stockholmsförort, där bodde Kenneth Höglund från och till i början av 2000-talet. Han hade tur som hittade skrubben i källaren, berättar han, för där fanns vatten och handfat och där fick han vara fred. Men den var så trång att madrassen vek sig.

– Jag kunde höra folk i trappen prata: "Är det sant att det bor nån där nere?", "Ja, men vi låter honom vara, han är så lugn."

Kenneth Höglund plockar fram en kamera ur väskan och visar en bild på skrubben. Bilden tog han nyligen när han återvände dit, då han öppnade dörren och såg att skrubben fortfarande var tom, för-

utom ett papper på golvet – en teckning som Kenneth Höglund hade ritat 14 år tidigare.

Vad hade du ritat?

– Rena idiotin, jag måste ha varit snurrig. Men när jag såg skrubben och teckningen, då började jag fundera på att berätta vad som hände efter reportaget i *Situation Sthlm* och efter att jag lämnat stan, jag tänker att det kanske kan ge lite hopp.

DET VAR MARS år 2000, reportaget hade rubriken "Sist i kön". Förändringar i bostadspolitiken hade gjort att det blivit svårare att få en lägenhet. Och "sist i kön" stod "Peter", 47 år.

Han hade sjukpension på cirka 5 000 kronor, hade använt droger sedan han var 16 år och hade varit på "nästan alla behandlingar och terapier som finns".

– Jag vet inte om det är så i dag, men när jag kom ut från behandlingshem och familjevård, så hade jag ingenting och det gjordes ingen uppföljning. Då återkom man till härbärgena. Det var ju när man skrevs ut som det svåraste började: du kom ut till samma skit men denna gång skulle du försöka leva i skiten nykter.

Kenneth Höglund berättar att Försäkringskassan gav honom sjukpension för att de ansåg honom omöjlig i arbetslivet och

DU KOM UT TILL SAMMA SKIT MEN DENNA GÅNG SKULLE DU FÖRSÖKA LEVA I SKITEN NYKTER. Kenneth Höglund

att Socialtjänsten tröttnade på att skicka honom på behandlingar.

– Och mina föräldrar hade gett upp hoppet, säger han.

Kenneth Höglund gick till Enheten för hemlösa och sa att nu orkade han inte mer. Han fick veta att det fanns ett boende som var under uppbyggnad, där kunde han få en plats.

– Det var ett sånt ställe dit man kunde komma påverkad, ett lågtröskelboende. Jag hade alltid sett det som platser man blir placerad när de gett upp om en.

Det skulle dröja 14 dagar innan han kunde flytta in och tills dess skulle han få vara på Sauna, ett hvb-hem i Hälsningland för hemlösa män. Socialtjänsten hade bett personalen på Sauna att försöka hålla kvar

honom i 14 dagar, det var inget problem – Kenneth Höglund ville inte därifrån på fyra år.

Han trodde inte att hans liv skulle förändras om han bodde på ett lågtröskelboende bland andra som använde droger eller drack, han trodde istället att det för honom skulle leda till döden. På Sauna såg han däremot en möjlighet att gå vidare efteråt: han fick veta att en vistelse där kunde leda till en försökslägenhet.

– Sauna var ett jättebra ställe med bra folk, precis vad jag behövde. Jag visste inte att det fanns såna ställen och skulle verkligen rekommendera det. När Soc ringde ►

och sa att jag kunde flytta in på lågtröskelboendet så jag att jag ville stanna. Jag fick en provperiod på tre månader. Då ringde de igen, jag sa att jag ville vara kvar och fick tre månader till. Jag tänkte: om jag har missbrukat i 30 år kan jag inte få ordning på psyket och tankarna på så kort tid. Jag sa hela tiden: jag är inte färdig än, jag är inte färdig, jag är inte färdig.

Han hade ett återfall efter ett halvår, men kom tillbaka till Sauna igen. Sedan tog han inte några permissioner. Han var rädd för att åka tillbaka till Stockholm, träffa gamla vänner och att "pengarna i fickan skulle omvandlas till droger".

– Men nu känner jag inte så längre. Vet du, det här är första gången på 14 år som jag åker tunnelbana i Stockholm, säger Kenneth Höglund när vi åker genom tunnlarna under Södermalm på väg till T-centralen.

Rulltrapporna upp mot Sergels torg, han säger att det ser annorlunda ut, nyare. Men det är inte dit vi ska, vi ska till den plats i Stockholm som var trygghet för honom när han inte fann trygghet någon annanstans: Klara kyrka. Dit brukade han ofta gå, inte för att han var troende, utan för att där fanns någon som lyssnade. När vi kliver in genom kyrkans höga port frågar han efter henne: diakonen Inga Pagréus.

– Hon har gått i pension, men hon är här i dag ändå. Hon är nog där borta, svarar en man och pekar inåt kyrkan.

SOM MISSBRUKARE MÅSTE MAN VARA HÅRD OCH BLI STREET SMART FÖR ATT KLARA SIG. DÄRFÖR VAR DET SKÖNT ATT FLYTTA FRÅN STAN OCH KUNNA SLÄPPA PÅ MASKEN. Kenneth Höglund

Kenneth Höglund går med ivriga steg längs kyrkogången mellan bänkrader och under ljuskronor och tårarna stiger i hans ögon.

– Jag har inte sett henne på 14 år. Hon hjälpte mig att hålla modet uppe, det skulle vara så kul att träffa henne och visa att jag har lyckats.

Men Inga Pagréus har hunnit gå. Vi lämnar kvar en lapp med mobilnummer.

KENNETH HÖGLUND VAR 16 år när hans problem började. Hans föräldrar behövde avlastning och barnen fick åka till en familj på landet över sommaren. En dag när de hade hässjat hö i värmen gick de till sjön för att ta ett bad. Familjens 30-åriga son följde med. Han kunde inte simma och Kenneth Höglund skulle lära honom. Men plötsligt blev det tvärdjupt. Kenneth Höglund dök efter honom.

– Han var större och starkare än jag och klättrade på mig i panik, vi höll på att drunkna båda två. Jag kommer ihåg att jag såg honom under vattnet, att han drunknade framför mina ögon.

Den dagen började han stamma. Det gör han fortfarande.

I skolan blev han mobbad för stamning. Han vantrivdes, skolkade och blev placerad i OBS-klass.

– När man skolkar träffar man andra som har problem. Det är ett av skälen till att jag hamnade där jag hamnade, berättar

han.

För att inte hamna där igen har det för Kenneth Höglund varit viktigt att byta miljö, komma bort från livet i Stockholm och bryta med gamla kontakter.

– Du får i princip byta identitet, försöka skapa nya kontakter, umgås med människor som inte har ett missbruk och ta itu med dina problem. Det har varit hårt.

Men han menar att det kan vara lättare att börja om på ny ort, så var det i alla fall för honom.

– Som missbrukare måste man vara hård och bli street smart för att klara sig. Därför var det skönt att flytta från stan och kunna släppa på masken. Kunna bo på ett nytt ställe där man kunde börja om från noll.

När Kenneth Höglund fick sin försökslägenhet kände att han behövde fortsatt stöd.

– Under ett par års tid var jag på Sauna varje dag. Personalen lät mig komma dit trots att jag inte bodde där. Jag tyckte att det var en trygg plats, säger han och berättar att han fortfarande har kontakt med Saunas personal.

Så småningom tog han över kontraktet för lägenheten. Och han som en gång var "sist i kön" var nu inne på bostadsmarknaden. Han har fått nya vänner, nya tänder, behandling för hepatit C och en pacemaker.

– När man lägger av med drogerna kommer följsjukdomar. Jag har haft bältros,

Efter lång tid återser Kenneth Höglund före detta diakonen Inga Pagnéus, som var ett stöd för honom i Stockholm.

infektioner och tre strokes. Det är fantastiskt att jag lever.

I dag hyr han en gård i Färila, han har alltid velat bo på landet. Han har också jobbat på att återfå förtroendet från familj och släkt och då och då håller han föredrag i skolor om sitt liv. Dessutom har han

Hans teckning låg fortfarande på golvet, 14 år efter att han bodde i skrubben.

betalat tillbaka sina skulder.

– Jag har inte en spänn i skulder i dag, det är häftigt. Men sen tar det några år att gå ur registren, säger han och plockar fram ett brev med avsändare Polismyndigheten.

– På tal om att gå ur registren, jag bad polisen om ett utdrag ur kriminalregistret, ville se vad de hade på mig. Då fick jag det här brevet. Det var blankt! Det finns inget på mig längre, så jävla skönt.

Han pekar ut en gräsplätt mitt på gården utanför Klara kyrka, det var där han gjorde sitt sista brott. Han skulle precis räcka över

Idag hyr han en gård i Hälsingland.

några tabletter till en kompis när polisen knackade på axeln.

KENNETH HÖGLUNDS TELEFON ringer. Någon minut senare går vi längs kyrkogången igen.

– Kenneth, jag känner knappt igen dig! Inga Pagnéus ger honom en stor kram.

– Ja, jag vägde bara 59 kilo då, nu väger jag 92, säger han och skrattar. Jag har varit drogfri i 14 år.

– Det är fantastiskt, säger hon.

Och han säger att hon ska få se hur han bor och visar bilder på den röda gården och hästarna som betar strax utanför fönstret. Hon säger att det är så vackert i Hälsingland. Och han berättar att han blivit morfar till tre barn. Hon säger att hon ibland undrar över människor hon mött, undrat hur det gått för dem. De lovar att de ska skriva till varandra. Och Kenneth Höglund visar en bild på skrubben, säger att det är den han bodde i senast de sågs.

– Tänk dig, från den där skrubben, säger han och hon fyller i:

– ...till ett hus i Hälsingland. ☺

STOLT KNEP OCH MILDA VOTIVLJUS

Det finns ett klassiskt knep som alla krönikörer tar till ungefär en gång var åttonde palmsöndag, och det är att i texten de just då håller på att skriva låta narrativet handla om hur svårt det är att skriva just den krönika de håller på att skriva; hur det saknas ämne, att det som krönikan först var tänkt att berätta av olika anledningar inte utfaller som önskat, fakta har av förbigåtts dem, research blandats bort eller gått i stå – görandet har helt enkelt inte blivit som planerat.

Men de har, stackars satar, sina rader att fylla.

Så nu sitter således den olycklige skriftställaren märglad och hukande över sitt tangentbord och tyglar sin bristande svada med rodnande fingertoppar och tom skalle, snaran glimmar över bortersta frilagda bjälken under innertaket och grannens spolande kran kan mycket väl visa sig bli den utlösande faktorn till det sammanbrott som ännu inte helt kan borträknas.

Att leva just då är ingen jävla schlager.

Dock – det behöver just därför definitivt inte bli dåligt. Tvärtom. En god skribent är en god skribent och precis som att sannolikheten att just Erik Lallerstedts bacon och ägg ska totalt haverera och finnas oätliga är det många av mina vänner i fackföreningen som gått, och går, i land med tilltaget.

Vi har dock alla, i alla fall vi som harvat på något decennium eller två, använt den här utvägen någon gång.

JAG KOM ATT tänka på detta när jag hörde en låt – ”på radion” låter så 1800-tal att säga i dag, men den sipprade ur någon form av lyssningsmodul i något sammanhang i offentlig miljö – som jag först tyckte att jag kände igen, sedan inte gjorde det, sedan gjorde det. Och när jag till slut fick bekräftat för mig vem artisten i fråga var, föll allting på plats.

Det framfördes nämligen en sång som vederbörande redan skrivit och framfört åtskilliga gånger. Ungefär.

Och det lät verkligen som om ambitionen denna gång varit att skriva en ny låt men att den nya låten ändå lät som en annan låt, eller flera andra låtar, som artisten redan haft framgångar med. Trots att det hördes att det fanns en vilja att göra någonting nytt, utvecklas, finna en ny ljudbild, ett nytt språk, en ny inriktning.

Men att det stannat vid att vara kvar i det gamla.

Och likt skribenterna som hänfaller åt det symptom jag beskriver ovan, stannade det hela upp och blev i stället en sonisk jämerdal av sneglingar mot det som varit innan och konstateranden att det som var tänkt, av olika anledningar, inte gått att uppnå.

Men att värvet väntar. Så var så goda, det blev i alla fall detta.

Jag tycker inte synd om någon, varken krönikörer eller artister, som låter sig sjunka ner genom den luckan i estraden lite då och då.

Jag gör dock en mental liten not om det. Och upprepas det så lär jag inte vara den sista i kyrkan att rodna när krucifixet faller ner.

PÅ TAL OM krucifix.

En vårnatt i Madrid – klockan hade med all säkerhet passerat

**ETT TUNGT ALLVAR VILADE I
RUMMET, MAN KUNDE KÄNNA
KRIG OCH DIKTATURER OCH
RELIGIONENS MORALISKA
TYNGD SOM LIKT EN BLYG VIND
FICK EN ATT RYGGA EN ANING.**

midnatt – kom vi gående nedför en gata och såg några äldre kvinnor som gick upp för några trappsteg och öppnade en tung port och klev in. När vi nådde fram dit insåg vi att det var en kyrka.

Vi klev in.

Glest i bänkarna, människor satt utspridda, somliga ensamma, några i par, ett fåtal grupper liknande kvinnorna vi sett gå in. Det var märkbart tyst där inne, alla konversationer viskades, när någon lämnade kyrkan stannade de i mittgången, satte ett knä i golvet, vända mot krucifixet och korsade sig.

Ett tungt allvar vilade i rummet, man kunde känna krig och diktaturer och religionens moraliska tyngd som likt en blyg vind fick en att rygga en aning.

Vi la några euro i burken och tände varsitt votivljus. Jag tror inte jag just därför tänkte några ädlare tankar av särskilt passande innehåll. När vi efter en stund klev ut på gatan konstaterade vi att det fanns någonting fint i det vi just upplevt och sett.

Någonting det tog ett tag att riktigt begripa.

Ingen av dem vi beskådat i bänkarna där tycktes vara lämnade helt allena, de hade – var och en på sitt sätt, relaterande till det uppkomna behovet – en relation som för dem var helt unik och personlig.

De hade sin Gud. Satte sitt knä mot golvet. Vidrörde sina ”stations of the cross” och klev ut i den milda Madridnatten lite mindre tyngda.

Det var fint att se.

FÖR ATT NU kunna smälta ihop dessa tre drivvedsbuntar – utvägskränikorna, låten och betraktelsen i kyrkorummet i Madrid – av intellektuell massa, krävs förmodligen att jag funderar en stund. Eller så gör det inte det.

Det är nämligen också en krönika.

GULDFISKAR

En föreställning om våld
i nära relationer
Om samvete, skuld och försoning

Söndag 20 mars kl. 15
Tisdag 22 mars kl. 18
biljetter@polisen.se

Polismuseet
www.polismuseet.se

VILLMAN PRODUKTION & CAMBO PRODUCTION PRESENTERAR

† DÖDSDANSEN †

MIKAEL PERSBRANDT ♦ LENA ENDRE
THOMAS HANZON

MAXIMTEATERN 5 – 23 APRIL
AV AUGUST STRINDBERG ♦ REGI: STEFAN LARSSON

BILJETTER: TICNET.SE

MAXIMO
TEATERN

Magelungssjön i Farsta har haft betydelse för Situation Sthlms försäljare Tomas Eriksson under hela livet: barndomens bad, tonårens fester och buskörningar på isen och nu en plats för lugn och ro.

BERÄTTAT FÖR **MARIA HAGSTRÖM** FOTO **MARTINA HOLMBERG**

MIN PLATS

Jag är en förortsperson, tycker att det är så mycket närmare till lugnet här i förorten. Jag växte upp i Bandhagen, men har också bott i Högdalen och Rågsved, så den här sjön har funnits i närheten hela tiden.

Under tonåren var det en samlingsplats på helgerna. Vi grillade och partajade och inför skolavslutningar gick djungeltrumman. På vintern körde vi ibland bil på isen, lekte och sladdade. Det var stränga vintrar då så isen var tjock.

När jag var liten brukade vi bada vid Farstabadet. Vi var en stor familj – åtta barn och jag var näst yngst, men det var bara tio år mellan oss. Att växa upp med så många syskon var framför allt trångt. Först bodde vi i en tvåa och sen en fyrarummare. Jag var den som stack ut, var lite mer busig. De andra har i dag familj och välordnad ekonomi, jag tog den busiga vägen redan från

början. Så småningom kom också droger in i bilden, men det är ett avslutat kapitel i dag.

Jag har trots allt oftast jobbat, bland annat som rörisolerare och snickare. Det är under det sista 1,5 året som det har brakat utför. Gick igenom en skilsmässa och blev av med jobbet strax därefter, det var mycket på en gång. Men jag och mitt ex skildes som vänner och just nu bor jag hos henne. Hon vill inte att jag ska vara ute på vintern.

Jag är 58 år i dag och då är det svårt på arbetsmarknaden. Jag försöker nästan varje dag, ringer runt, men får inget intresse och inga svar. I oktober började jag sälja Situation Sthlm, oftast i Farsta, vilket är jävligt bra och jag får ihop till det jag behöver.

Nuförtiden är Magelungssjön en plats jag går till när jag inte mår bra eller är stressad för nåt. Här kan jag koppla bort allting. Jag kan sitta i timmar och bara höra vågorna mot bryggan. Vatten har alltid skapat ro i min kropp. 🍷

Samhället blir alltmer kontantfritt

– MEN FLER NEKAS FÅ BANKKONTO

JU MER EKONOMIN digitaliseras, desto större blir utanförskapet för den som nekas bankkonto, bankkort och internetbank. Utan bankkonto är det svårt att få ut lön, ekonomiska bistånd eller att betala hyran. Men samtidigt har bankernas krav för att få öppna bankkonto ökat.

– Att kunna få sina pengar direkt in på ett konto är särskilt viktigt för hemlösa människor som inte har fast adress som en avi kan skickas till. Jag skulle säga att ha ett ID-kort är första steget för att vara en del av samhället, bankkonto är nummer två, säger Jessica Hellberg på Enheten för hemlösa, Stockholms stad.

Enheten för hemlösa möter då och då personer som har problem med att starta bankkonto. Skälet uppges vara för låg inkomst.

– Vi brukar skriva ett intyg på att personer kommer att ha regelbundna insättningar på kontot. Lagen säger att man har rätt till konto, men det underlättar om vi skickar banken en skrivelse. Det finns ett motstånd hos vissa banker, säger Jessica Hellberg.

Därför brukar de hänvisa personer till främst Länsförsäkringars bankkontor i Skanstull och Forex, eftersom de är mer generösa med bankkonton och för att "slippa slåss mot stora banksystem".

NÄR PIERRE BLOM, som är Situation Sthlms värd och försäljare, ville ha sin lön inbetald på ett konto kontaktade han Handelsbanken.

– Jag fick fylla i lapp om att jag inte var terrorist och svara på frågor om penningtvätt. Sen lovade de att ringa inom tio dagar, men de återkom aldrig, säger han.

RÄTT TILL BANKKONTO

Enligt lag har alla rätt att få ett konto om inte banken kan presentera särskilda skäl, till exempelvis att kunden tidigare varit ohederlig mot banken, att det finns misstanke om penningtvätt eller risk för att banken främjar brottslig verksamhet.

Även den som inte har svenskt personnummer, en svensk adress eller har skyddad identitet har rätt att få öppna ett konto. Men banken måste kunna kontrollera personens identitet.

Då vände han sig till Forex. Där fick han beskedet att han kunde få ett bankkonto, men inte något bankkort eftersom han på grund av hemlöshet hade adress "poste restante", vilket innebär att han själv måste hämta sin post på postkontor.

– De sa att de inte kunde posta värdehandlingar till mig. Men när jag hämtar min post måste jag ju ändå visa legitimation, så jag förstår inte problemet, säger han.

DET HAR BLIVIT svårare att få ett konto, särskilt för vissa grupper, som nyanlända och hemlösa personer, uppger Ulf Rydstedt, jurist och biträdande chef på Konsumenternas Bank- och finansbyrå.

I fjol tog byrån emot ovanligt många klagomål kring att öppna konto, en ökning med 58 procent.

Källa: Konsumenternas Bank- och finansbyrå

De flesta rörde transaktionskonton, men det har även förekommit klagomål från socialarbetare om att hemlösa personer blivit nekade konton med motivet att banken uppgett att de inte får ge konton till någon utan fast adress. Men något sådant krav finns inte enligt lag.

Ulf Rydstedt menar att banker har blivit mer restriktiva och att det går att koppla till lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism. När Situation Sthlm kontaktar Handelsbanken hänvisar de till just den lagen.

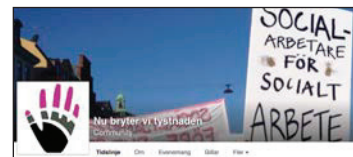
– Våra bankkontor är tvingade att ställa en rad frågor om hur ett nytt konto ska användas. Det görs för att kunna skapa sig en uppfattning om personen innan en kundrelation kan inledas, säger Kai Jokitulppo, Stf Chef och Senior Vice President på Handelsbanken.

Kan man bli nekad ett bankkonto på grund av för låg inkomst, betalningsanmärkningar eller att man saknar en fast adress?

– Det går inte att ge ett alldeles enkelt svar på din fråga. Låg inkomst eller betalningsanmärkning är i sig är inte diskvalificerande, men vi måste följa lagen mot penningtvätt och finansiering av terrorism, vi är skyldiga att ha god kännedom om kunden och vad bankkontot ska användas till. Vad gäller adress så behöver den inte vara fast, men ändå en adress, säger han.

MARIA HAGSTRÖM

Nu ska socialarbetares situation förbättras

– Socialtjänsten kommer att klappa ihop. Det är risken om inget förändras, sa Nadja Gürsoy från Nu bryter vi tystnaden, NBVT, för ett år sedan inför en manifestation utanför stadshuset.

NBVT var ett nätverk av socialarbetare som protesterade mot ohållbar arbetsbelastning. Trycket på socialtjänsten har inte minskat på senare tid, men NBVT finns inte längre – för att de sett att förändring faktiskt sker: tystnaden har brutits kring socialarbetarnas situation och politiker har reagerat.

I Stockholm har kommunen tagit fram en handlingsplan för att förbättra arbetsvillkoren. Planen omfattar såväl verksamheterna ekonomiskt bistånd, socialpsykiatri, missbruk, stöd till personer med funktionsnedsättningar, äldre som barn och unga.

En av åtgärderna är att ett förstärkningsteam har bildats med inledningsvis fem erfarna socialsekreterare som ska kunna vara ett stöd för stadsdelsförvaltningarna. Pengar har också skjutits till i budgeten för bland annat ökad personaltäthet.

I planen står att socialsekreterarna ska få mer administrativt stöd, eftersom deras administration har ökat och tiden med klienter minskat. Dessutom har samtliga hundra personer som tillfrågades under arbetet med handlingsplanen svarat att de anser att ökad brukardeltagelse skulle påverka arbetssituationen positivt.

MARIA HAGSTRÖM

12 384

lägenheter förmedlades via Stockholms Bostadsförmedling 2015. Det är rekordmånga. En stor del av ökningen beror på uppgång för nyproducerade lägenheter. Men det behövs betydligt fler, över en halv miljon personer står i bostadskön – 14 procent är aktiva i sitt sökande.

Bostadsminister Mehmet Kaplan (MP) vill därför bygga 700 000 nya bostäder i Sverige fram till år 2025, ett slags nytt miljonprogram. För att få fart på byggandet vill han ge staten ett större helhetsansvar och förenkla reglerna.

MINA DRÖMMAR

STUDIOCAFÉ

TÄNKT TYP ETT jazzcafé, ett café med en scen men också där det finns några studiodatorer med schyssta musikprogram som folk kan hyra. Man kan göra elektronisk musik, experimentera, plugga in sina instrument och om man vill kan man gå upp på scenen och spela. En lekstudio där man kan leka med ljud och musik.

Det är vad Situation Sthlms försäljare Kimie Sannemo vill starta upp och driva tillsammans med flickvännen Emma Söderbäck. Det ska vara ett ställe där folk kan komma och gå som de vill, spela för sin egen skull och fika billigt.

– Jag har länge haft som dröm att göra musik och föra samman folk som gör det, säger han.

Den drömmen började växa fram när han var 16 år. Han jobbade på nattklubben på Daily News i Kungsträdgården. Hans kusin drev klubben och på fredagar hjälpte Kimie Sannemo till. Han jobbade med medlemsregistret och råddade med ljus och ljud före och efter klubben. Han blev intresserad av att göra elektronisk musik och började testa sig fram på datorn.

Men musiken fick sedan ta en paus tills han var 19 år. Åren däremellan var han inlåst på sluten avdelning enligt LVU, Lagen om vård av unga.

– En släkting som hade ett familjehem jag var placerad hos, i en garderob i hallen, sa att jag rökte hasch och tog ecstasy och att de därför skulle låsa in mig. Resten av tonåren bodde jag på låsta avdelningar, men jag har vantrivts och rymt hela tiden.

Kimie Sannemo var åtta år han första gången blev omhändertagen av samhället. Han har bott i familjehem, på skolhem och på slutenvården.

– Jag har suttit inlåst stora delar av mitt liv, sju-åtta år. Jag har varit med om så jobbiga saker att jag inte

JAG HAR SUTTIT INLÅST STORA DELAR AV MITT LIV, 7–8 ÅR. JAG HAR VARIT MED OM SÅ JOBBIGA SAKER ATT JAG INTE HAR HAFT EN MASSA DRÖMMAR.

har haft en massa drömmar. Det enda jag tänkt på är att jag vill vara fri. Om jag hade någon dröm så var det att komma ut i verkligheten.

Hur var det att komma ut?

– Till en början var jag asocial och vågade inte prata med folk. Jag skämdes för att jag hade suttit inlåst och missat så mycket.

Men han tog upp musiken igen. Han gjorde elektronisk musik, mest experimentellt, på datorn hemma. När han hade ett hem. Just nu bor han och flickvännen hos hennes

pappa på vardagarna och på helgerna åker de ofta 40-timmarskryssningar till Finland.

För att få ett boende försöker han återuppta kontakten med socialtjänsten, men det tar emot då han tycker att de har gjort mycket fel under hans liv. Han säger att han är så trött på vården, samhället överhuvudtaget.

– Nu drömmer jag om att ordna till mitt liv. Fixa till allt och att det sen flyter på. Jag vill ha nånstars att bo och en dator, det skulle räcka för mig för att kunna hålla på med musik.

Man behöver inte mycket pengar till det.

Han berättar att han skulle vilja göra musik till tv-spel. Han förklarar att han vill göra bakgrundsmusik som har samma melodislinga spelet igenom men med olika ljud som blandas, trummor av olika slag som läggs på och varierande tempo beroende på var i spelet man är.

– Man ska höra att det är samma låt men man kan göra den på tusen olika sätt. Det skulle vara en motor i spelet som genererar musiken så att den alltid är olika, men melodin är samma, säger han. Jag är ju inte intresserad av att bli känd, uppträda eller tjäna massa pengar, jag vill bara producera musik. Och helst hjälpa andra att göra det också. Det är inte en helt omöjlig dröm.

TEXT MARIA HAGSTRÖM
FOTO MAGNUS SANDBERG

CITAT

/// Jag och min flickvän vill gifta oss. Mest för att få mer rätt till att träffa varandra om något händer. Det skulle väga så mycket tyngre om hon är min fru än flickvän i kontakt med myndigheter.

/// Är uppvuxen i Orminge. Har också bott på familjehem på den lilla ön Söderholm vid Möja. Åkte skärgårdsbåt till skolan. Det var kul att se nåt annat, men det var också jobbigt och jag ville bara hem.

/// Att bo i Danmark är lite av en dröm. Vi sålde tidningen Hus Forbi där ett tag. Polisen är schysst, det finns sprutrum och det är bara att dyka upp vid härbärgen – att komma till Danmark var en befrielse.

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Till minne

● Döden.

Det mest definitiva, mer än tiden som kan upplevas helt olika. Sorgen att man aldrig kommer att träffas, aldrig dela funderingar, vardagsbekymmer eller barnens liv och leverne. Varför finns det inte telefon till himlen?

(Till minne av Conny, Uppsala)

KERSTI

Vid bordet

● Lyckans hästar

spänner för kvinnan sitter bredvid och mannen kör Dom kör på en landsväg, stannar till vid en liten stuga "Där" säger mannen "bor min förra fruga, vi går in och ser om vi får en kopp fika".

"Kan vi väl", säger hon

Detta folk har pengar och är ganska rika, uppför dig väl i ordet då du kommunicerar med folket vid bordet Finns alltid en herre med hög hatt som tar sig själv som han skulle vara en kung Ja men nu är han väl till åren han kan väl inte alltid leva Han är ju inte ung

LENA FREIJ

Snart är det vår

● Det är så skönt att det snart äntligen är vår och sen sommar så att man kan ta av sig kläderna och bada och sola. Sen ska jag hjälpa till hemma, såga ved och måla på huset och stallet.

Jag har lovat att jag ska göra några saker hemma också, sitta ute och äta frukost och middag.

Vi har en badplats som man kan bada i, utanför Sorunda och Nynäshamn, jag kommer inte ihåg vad den heter nu men jag längtar fortfarande efter våren och sommaren.

SUSANNE

ANDREAS NILSSON, CREATIVE COMMONS

Ombytta roller

● Jag hjälper min kompis Björn, som har hjärtopererats i augusti 2015. Han ringer mig 3 januari sent på söndageftermiddagen och berättar att han har ramlat omkull hemma i lägenheten två gånger. Jag packar mina saker och åker över till honom och säger att vi åker till akuten, du klarar inte av dig själv, du måste in och få hjälp.

När jag är hemma hos honom ringer jag SOS Alarm och ber dem skicka en ambulans till Björns hemadress. Jag packar ihop hans saker och inväntar ambulansen.

Vi sitter hemma i hans lägenhet på Söder och väntar. Första ambulansen som ska komma ringer mig och säger att de fått ett mer akut fall än

Björns, och skickar en ny ambulans till oss. Vi får vänta en bra stund innan den kommer.

Jag får gå ner och öppna porten till dem, eftersom ytterdörren är låst.

Dom tar Björn på bären och lägger honom där bak i ambulansen. Dom frågar om jag vill följa med. Varvid jag svarar att jag vill följa med och se vad som händer med Björn.

Vi åker iväg till SöS.

Jag berättar om Björns sjukdomsbild för den kvinnliga sjuksköterska som kör ambulansen. Men när jag ska berätta för henne börjar jag sluddra i talet och min högra ansikts-halva hänger, min högra arm börja domna bort. Hon tittar på mig och säger att jag nog fått en stroke. Hon

kör med ilfart till akuten och larmar personalen på SöS.

När vi kommer fram så tar dom hand om mig först; Björn får ligga kvar i ambulansen. Jag åker in i akutrummet där dom tar hand om mig omedelbart och kopplar in all apparatur som behövs, och dom konstaterar att jag fått en stroke. Jag blir kvar i akutrummet i flera timmar och blir övervakad var femte minut.

När klockan är cirka kvart över två på natten, kommer jag upp på avdelningen på neurologen och kan vila ut.

Jag fick en stroke i en ambulans – otroligt men sant.

STEFAN WIKBERG

Lägenhet va?

● Sitter här i spritkökets ljus, undrar – vart tog vår lägenhet hus?

Tjugonde januari och vi bor fortfarande i ett tält, fast vi har fått en

lyxigare variant, ett tält med förgård och en presenning, utan hyresvärd som klant.

Ett varmt tack till Mari och Jörgen Bråten.

Ok, 21 minus, vintern du är förlåten.

Fast rödspit, det går åt som skit.

Men snön är fortfarande vit. Vi fryser ändå inte, vi har det bra.

Så, jävla lägenhet, du kan dra.

MAGDALENA 407

Klaragården

● Under hösten började jag besöka Klaragården oftare och oftare. Behövde vila, ibland tvätta och duscha. Har varit registrerad där många år men besökt bara då och då för att äta lunch.

Men under hösten kände jag mig glad och pigg efter varje besök så numera besöker jag Klaragården så ofta jag hinner. Där får man vara i fred om man inte vill prata, använda datorer, sova, pyssla, måla eller kanske hjälpa till i köket och förstås prata med någon av personalen, de är hjälpsamma och trevliga.

De har både fast personal, vikarier och volontärer, män

och kvinnor. En dag fick jag frågan av personalen om jag vill följa med på "mini-semester" till Stenfasta Gästhem utanför Strängnäs, som drivs av Stadsmissionen. Självklart svarade jag ja tårögt, behövde vila och byta miljö. Vi var där två nätter, fem hemlösa kvinnor, två personal, präst och kock. Vi åt god hemlagad mat, promenerade i skogen, badade bastu och bara umgicks. Volontären Maria gav oss härlig massage, oj vad man mädde bra efteråt. Det var trevligt på alla sätt, lugnt och mysigt.

Hoppas vi kan göra en resa till dit. Klaragården är öppen från måndag till fredag, oavsett

om det är röd dag. Att vara på Klaragården på julafton och juldagen blev ett minne för livet och uppskattar högt personalens arbete. Känner mig trygg där. Klaragården ligger vid S:t Clara Kyrka och byggnaden är K-märkt.

På kvinnodagen, 8 mars har Klaragården öppet hus. Då har man möjlighet att köpa tavlor som hemlösa kvinnor målat. I år finns det fantastiska motiv och färger. Värt att besöka.

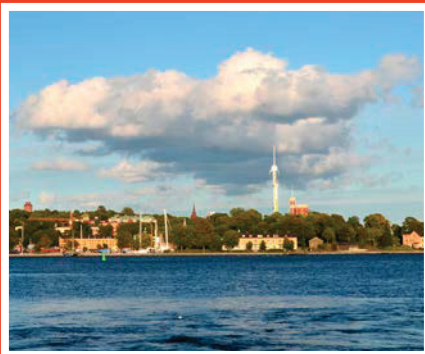
Nya grannen Scandic Continental hotell öppnar i april och vi hoppas lite på att få gå på röda mattan och provsova där då hotellet invigs.

TARJA

En vanlig dag

● Jag vandrar på Östermalm i dag känner mig sorgsen
fast jag borde vara glad
Tänker på mina tre söner just nu
Robin och Matilda, ni är ju på Nya Zeeland, hur länge får vi se.
Och du Lenny och din tjej
kom från Thailand
häromdagen, hoppas vi får träffa varandra inom kort.
Sommaren
gick ju så väldigt fort
Och du Kristian ringde just när jag stod och bläddrade igenom cd-skivor på stan
Dom stod så blandade det var inte lätt att hitta den som jag skulle ha
Till slut köpte jag tre skivor
Så det blev ju en ganska bra dag.

LENA FREIJ

Delad börda med lyft blick

● Staden blir din egen när du slutar titta ner på marken, tar av dig skygglapparna och i stället låter din blick vandra över taken på våra vackra byggnader. Och befinner du dig Tjärhovsgatan ser du Gröna Lund, och vrider du huvudet åt vänster ser du Gamla Stan.

Jag tycker Gamla Stan är vackrare, det är åtminstone lugnare när man fokuserar på alla tak och någon våning ner.

Det är sällan man måste stressa så se det vackra istället.

Världens öde ligger inte på dina axlar, vi delar på bördan.

JACK SATANIOS

Tarjas dagsbudget för 2016

kl. 5.30-8	2x kaffe	48:-	Fredag
	toa	10:-	F-plats
9.45	frukost	57:-	
13.30	lunch	95:-	11-12
15.30	kaffe	19:-	Reclatrans
	toa	5:-	
18.00	kaffe	18:-	
	toa	5:-	
19.30	toa	10:-	
		<u>267:-</u>	
		+ lite "nattmat" filmjolk, munk	
	Box	90:- (ca. 7.30-18.30)	2x 70:-
	Dusch	40:-	

MED EGNA ORD

Sandlådan

● Det var cement i sandlådan och jag försökte lära mig att dyka ner i den uppifrån klätterställningens gavel.

Vore likt mig att tro det som verkar vara vackert, mjukt, omfamnande och varmt kärleksfullt verkligen är det också. Att kompisars handslag inte blev knytnävsslag, att mamma var kvar hemma när jag vaknade mitt i natten, att få veta att det som sägs vara också är, men det enda som varar är infekterade sår.

Sådant här säger man inte, sådant här upplever man bara och är tyst. Säg inget för snart är repet med snaran spänd, så spänd att jag inte kan få luft.

Ångest är så där för mig.

Förvirrande och inget är som jag trott, inte ens tvärtom utan kanske inte ens något. Eller något som inte borde varit något inte skulle existerat om tankarna och känslorna, hjärtat och hjärnan kunde samåka lite oftare.

Det är aldrig bra att få för mycket av den goda kakan, inte heller att inte få någon kaka alls.

Det finns många skäl till varför jag var som jag var, än mer varför jag blev den jag blev.

En gång sa min första kärlek att jag inte ens visste hur man stavade till hänsyn. Jodå, jag sa bokstäverna som bildar ordet. Det hon sa är något

som än i dag styr mitt liv. Du vet inte vad det betyder. Hon hade inte fel heller.

Barnet blir som föräldern är oavsett hur många tillsägningar det får.

Hänsyn, jag kämpar fortfarande med att förstå innebörden av ordet, i praktiserande form och i teorin. 35 år har gått sen min då älskade sa det till mig – du vet inte vad det betyder.

I dag vet jag att man inte ska göra och inte säga något som man vet gör ont eller illa.

Är snart 49 år och har kommit underfund med åtminstone en del av ordet hänsyns innebörd. Dock blandar jag hänsyn och ödmjukhet ganska vilt, jag förstår inte riktigt skillnaden mellan de båda ordens egentliga mening. Tycker inte det spelar någon egentlig roll.

Här i Johannesfred med omnejd finns ni som i praktiken förklarar orden för mig. När min son var här en dag sa han sen: "Du, alla är så vänliga och så snälla här". Det lyste i hans ögon och i mitt hjärta. Han har fått veta att det faktiskt finns glädje, vänlighet, kärlek, värme, omhändertagande, hjälpsamma människor som faktiskt vill väl och är trevliga och inte nedlåtande – de som ger en spark i arslet så man kommer i rätt riktning igen om man börjar svaja för mycket och tappar fotfästet.

JACK SATANIOS

CREATIVE COMMONS

Välkommen till ett fastighetsbolag där tekniken är livsviktig

Läs mer om våra lediga jobb på www.locum.se/arbete

locum.
VÄRDEN FÖR VÄRDEN

Min lilla Dagbok

● Fredag 05:00. Slår på tv:n , kanal 14, CSI Miami med poliser och banditer. Jag går ut i köket och tar ett glas mjölk, kaffe och banan, går och sätter mig i min fina läderfåtölj framför tv:n och växlar över till Kanal 4, God Morgon-programmet. Det handlar om allvarliga saker, hedersrelaterat våld mot kvinnor.

Klockan 10:00. Jag tittar ut – vilket väder. Snöglöpp, blåsigt och nollgradigt. Ska gå ut i dag och till en vaccinationscentral

för att vaccinera mig mot influensa och lunginflammation. Jag slapp betala – är ju pensionär. Den lunginflammation jag fick förra nyåret önskar jag ingen.

Klockan 19:00. Jag tar och ringer mitt ex. Hon blir alltid lika glad när jag hör av mig. Min son svarar inte i dag. Det är en dag i morgon också. Går till köket och lagar Chili con Carne och dricker mjölk. Sedan är det dags att gå och lägga sig.

LASSE BQ

"Helan och Halvan" i Livets Bok

● En dag för många år sedan när jag var på väg hem med tunnelbanan från Gullmarsplan och vidare norrut mot Vällingby, klev det på två män vid Medborgarplatsen; en liten klen kille med en stor kartong i armarna och en stor kraftig man med en helt liten väska.

De satte sig mitt emot mig och det märktes helt tydligt att de var på flykt. De talade engelska och jag minns inte varför vi började prata. Vid T-centralen skulle "Helan och Halvan" av. Och då säger den kraftige till mig "Vad gör du om du står vid himlens port och Sankte Per säger att du inte står i Livets Bok?"

"Då skulle jag klaga", svarade jag.

LUKAS LEE

Folktandvården finns till för alla människor i alla åldrar

Hos oss får du inte bara den bästa allmän- och specialisttandvården, eller den bästa medicinska tandvården när du har behov. Du får också förebyggande tandvård. I mer än 75 år har vi hjälpt svenska folket att få en bättre munhälsa.

Välkommen att läsa mer och boka tid!
www.folktandvardenstockholm.se

Folktandvården

● Så var det över för den här gången. "Stilla natt, heliga natt" och Happy New Year. Och svenska Ramadan var inledd. Men 25:e smällde det och oxveckorna var över för vissa. För dom andra/vissa håller dem. I sig 365 dagar om året 24 timmar om dygnet.

Illustration och text: JH

MED EGNA ORD

KORT SAGT & POESI

Att gå vidare

● Jag inser att jag går i spiral, jag kommer tillbaka till ett tidigare läge i livet, men bättre. Jag begraver det tidigare med kärlek för det har gjort att jag har fått kraft att förändra mig.

KERSTI

Närhet till sanningen

● Alltid nära dig du min vän Alltid vid din sida, aldrig lämna dig Alltid tala om allt med dig och aldrig ljuga för dig, var sann. Sanna mina ord aldrig ljuga för dig min sanna vän.

KAPINJUS

Mannen

● En man la ner hela sin själ i att själavandra, samtidigt försökte han också vara som andra.

LENA FREIJ

Freden

● Du ler mot mig, alltid finns du där i mina tankar. Aldrig glömmer jag dig, för jag älskar dig och skall alltid finnas där. För du är mina drömmar och freden den är din.

KAPINJUS

Tappad handske

● Tänk när man märker hur snabbt tiden går här på jorden När många år har passerat tycker jag det känns viktigt att minnas hur sina vänner uttryckte sig via orden tänkvärt. Om jag tappar min ena handske får man vara glad Jämfört med den som tappar den ena, slänger den andra, och hittar den första igen.

LENA FREIJ

Tänkvärt

● Många gånger så vill jag så mycket som jag helst skulle vilja att jag aldrig ville

LENA FREIJ

CREATIVE COMMONS

Luffaren

● Du har vandrat på vägar, år efter år kommit förbi där vi bor, jag och min familj. Känner dig som människa med tanke på att du gått och vilat dina trötta fötter och utslitna kropp efter dagens långa steg för att hitta lugn och ro.

Minns dig vid skymningen. Såg dig uppe i backen som låg ovanför vårt hus. Din ficklampa lyste svagt. Klockan var bara tre och redan skymning. Efter en kort stund så svängde du av och tultade fram till höskullen, tog tag i dörrhandtaget och stapplade uppför trapporna.

Jag kutade efter, mamma kom in precis hon också. Du sträckte först fram din högra stövel och bad min mamma dra av dig den, sedan den vänstra, sedan la mamma in några vedträn i spisen och bad mig följa med henne så du skulle få sova ifred.

Jag sitter och tittar när mamma eldar i spisen. Mamma gör som alltid när han kommer. När hon eldat klart i spisen fixar hon käk åt honom plus att hon sparat en ostbit som hon vet är det bästa han vet. Vi öppnar dörren,

går uppför trappan. "Varsågod", säger mamma och sträcker fram en bricka med mat till dig. "Tack", svarar du.

Sedan sitter jag kvar och verkligen lyssnar, för dina sagor var bäst i världen. Och om det var något spännande kunde du plötsligt ta ditt ena finger och trycka till mig i magen och säga: "eller hur?", och höja rösten så jag hoppade till. Och sen sa du att du hade en tid att passa och var tvungen att vandra vidare och att du hoppades att vi skulle ses snart igen.

Det är ju alltid så att du kommer när du kommer.

Du ger mig en kram och frågar om jag kan ta hand om en sak till nästa gång vi ses. När jag frågar vad det är svarar du bara "det får du se" och sedan stoppar du ner det i min ficka. Jag tar upp det, det är ett munspel. Jag lovar att vara rädd om det och att jag ska försöka lära mig att spela på det. Du tror att jag kan det nästa gång vi ses, säger du.

Sen skiljs våra vägar. Du går backen upp, tillbaka åt samma håll som du kom ifrån, jag vinkat hej då och du vinkar tillbaka.

Sedan går jag in till mamma igen.

LENA FREIJ

Morgnar med Molly

● Alla morgnar går jag ut med hunden, sen hjälper jag min svärmor med att bära in ved och när jag är färdig med att sälja tidningen så åker jag hem och går ut med hunden på kvällen också, veden bär jag in till henne igen.

Det är bra att hjälpa henne för hon kan inte gå ut med hunden som heter Molly, hon drar så mycket så min svärmor orkar inte.

Min svärmor tycker att jag ska gå med Molly hela tiden – på morgonen och kvällarna, för min svärmor säger att jag är duktig när jag gör det. Molly lyssnar på mig, hon drar inte utan hon går fot med mig hela tiden.

Jag brukar vara hos min svärmor och hälsa på henne och vi fikar tillsammans, ibland på kvällarna men mest på morgonen. Då brukar jag äta frukost, sedan åker jag och jobbar med att sälja tidningar.

Jag brukar säga till om jag kommer hem sent för då får någon annan gå ut med Molly, kanske min man eller hans bror men mest är det jag som går ut med henne.

Molly blir jätteglad när hon ser mig och hoppar på mig hela tiden, hon tycker om att gå ut med mig.

När vi har varit ute så får hon hundgodis eller pålägg för att hon har varit duktig och har gjort det hon ska, sen går vi in igen då hon är trött och vill lägga sig, nu ligger hon bredvid sin matte och sover tills i morgon bitti.

I morgon kväll när jag kommer hem så ska jag gå upp till min svärmor och hämta Molly och gå ut med henne igen.

SUSANNE

Var e vargen?

● Den 26 januari vaknar jag av att det flåsar utanför tältet, trodde det var en hund. Men tio minuter senare kom Länsstyrelsen och frågade om vi sett en varg? Den hälsade på oss, konstigt eller hur, vad blir det hämstä? Björn eller en apa som rymt?

Hoppas vår vän får leva, för det är vi som är i vargens skog, inte vargen som är i vår skog.

Hoppas den kommer tillbaka igen någon dag.

406

CREATIVE COMMONS

WORK

● I don't wanna work in a factory.
'Coz it ain't nothin' for me.
I don't wanna work in a grocery store.
I never ever wanna work no more.
I don't wanna work in a hot dog stand.
Is that so god damned hard to understand.
I don't wanna work in an office as clerk.
It would make me feel like a jerk.
I don't wanna work as an aupair.
with my reputation it wouldn't be fair.
I don't even wanna work in a liquor store.
I never, never, never ever wanna work no more.

MARKKU

90 SVENSK
INSÄMLINGS
KONTROLL

FOTO: MAGNUS ARONSON/IKON

MATRÄTTEN

– för allas rätt till mat

Khine Wut Hmone Kyaw är två år gammal. Hon är en av 795 miljoner människor som ofta äter för lite, för näringsfattigt och för sällan. Trots att mat är en mänsklig rättighet. Trots att jordens resurser skulle kunna föda oss alla. **Var med och bekämpa en av världens största orättvisor!**

SMS:a MAT till 72905 och ge 100 kr
FÖR ALLAS RÄTT TILL MAT

Swisha till 9001223
PG 90 01 22-3 | BG 900-1223

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE

medlem av
actalliance

FÖRETAGSPRENUMERATION

Med en företagsprenumeration hjälper du och ditt företag till att göra Stockholm till en bättre stad för oss alla att bo i. Vill ni också företagsprenumerera på Situation Sthlm och synas med er logotyp på denna sida? Kontakta oss:

Herman Sundgren (herman@situationsthlm.se), tel: 08-545 953 94

STIFTELSEN OSCAR HIRSCHS MINNE

Socialdemokraterna
SOCIETET

Stavdal

Svenska kyrkan
STOCKHOLMS STIFT

Swedfund

TYRÉNS

Stockholm konst

Svenska kyrkan
VANTÖRS FÖRSAMLING

SVERIGES BRYGGERIER

TÄBY

SPARTOI AB

Stockholmshem

SVENSK
BIBLIOTEKS
FÖRENING

SYNSAM
www.synsam.com

VISION

SPOON
IT'S A
CONTENT
AGENCY!

STOCKHOLM
RELINING
Nya stommar i dina fartyg

Svensk Fjärrvärme

TL Bygg

Wallenstam

Svensk Rikstäckande Butiksservice

SVALNER
Komplett skatterådgivning

SB
Svenska Bostäder

Trona
Patentrådgivning AB

WENANDERS

Stadsbud
STORSTOCKHOLM

Svenska kyrkan
SOFIA FÖRSAMLING

SVENSKT NÄRINGSLIV
CONFEDERATION OF SWEDISH ENTERPRISE

TRYGG
FÖRTÄGSPÅ
FÖRMEDELING

ZURICH

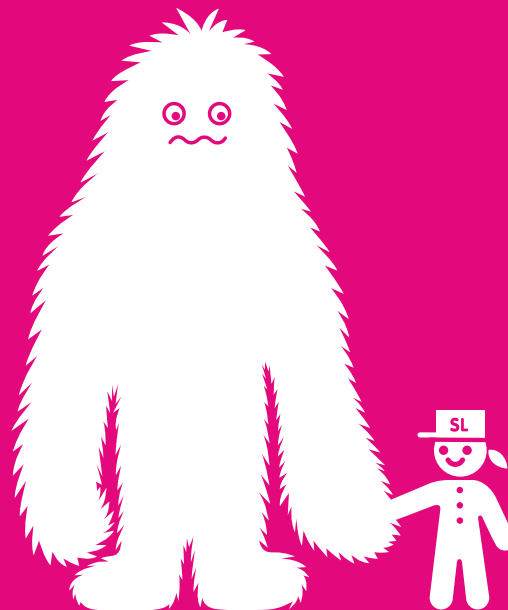

Tips från
SL!

TRYGGARE RESA!

Alla ska känna sig trygga när de reser med oss,
oavsett vem man är, vart man ska eller när man åker.
Därför vill vi uppmärksamma dig på vårt
trygghetsnummer 020-120 25 25.
Trevlig resa!

TILLSAMMANS FUNKAR ALLTSAMMANS!

STOCKHOLMSKRYSSSET

Lös, skicka in och vinn

Som en liten paus i läsningen tycker vi att du nu, när du bläddrat ända hit, ska hämta en penna, lösa korsordet och skicka in det till oss.

Via vår intrikata slumpgenerator kommer sedan tre vinnare att dras bland de inskickade rätta lösningarna.

Den stolta vinnaren belönas med samlings-skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga* från det prisbelönta radioprogrammet RadioSkugga från 2012.

Andra och tredje pris är ett nyckelband med Situation Sthlms logga på.

Förra månadens vinnare:

Skivan *Ljusglimtar ur RadioSkugga*:

Ann-Kathrin Eriksson, Stockholm

Nyckelband:

Maj Löfqvist, Järfälla
Thomas Sjösteen, Vaxholm

Se förra månadens lösning på sidan 56.

Stockholmskryssset är ett samarbete mellan Situation Sthlm och tidningen Kryssset, en månadstidning för alla kryssintresserade.

KRYSSSET

						INNEHAFT FÄR MAN TA TAG	DE FRÄTER KONST- FULLT	SÄNG- VÄR- MARE	HAR NÅGOT VISST	GICK ASK- UNGEN KLÄDD I		
						PEPPAR- KAKS- KRYDDA						
						ÄR VÄL GRÖN- SAKER				KNAPPA		
						SKIKT SOM SYNS			BLIR DET RUNT NOLLAN			
						SAM- HÄLLE	SKOTT					
						SKRÄM- MA			HÄLLER MAN MINNES- MINUT	SKEDE		
Alla nyfikna kan utforska, experimentera och ha roligt på denna utställning vid namn Mega Mind. På vilket museum?				GJORDE GUS- TAV V MÅNGA	CHAR- LES				NICKEL	SAKNAS HOS LÖJ	TOPP- FORMS- TERM	
						SÄGA CAESAR FÖR C						
STIN- TANS DANS	ÄR VÄL EN TON- ÅRING	MINSKA	MIXTUR- MÄTT	VRIDS I TRAFIKEN SKER VID ÅGARBYTE				SKRÄCK	EINSTEI- NIUM KAN MAN DÄR BOT- TEN NÄS		ÖSTER- SJO	LIKNAS TJOCK ROMAN VID
GICK BORT					MITT I PRICK		VAR ASIATEN RESER- VERA					
BAS- TANT					ÄR MAN VID FÖRSTA FÖRSÖ- KET				SEGT VIRKE TOPP- BETYG			
KATTLIK			INGA FÖR BRITT							FÖREGICK UNIONEN		
										KUNGS- FISK		
					BLOMS- TER- FLICKA	KAN VARA FÖR SALT				EN VECKA PÅ FYN		
						FÖREORD				PEPITA- MÖNSTRAD		
ÄR FULA SOM ANK- UNGÅR		DE HA- VILLAND RÖS- PIGG						STOR- HET PÅ FÄLTET				
KASTAS BUSEN			AVSLAG I BERLIN				GÖR SLÖ FÖGA		DINESEN VÄR KÄREN BLIXEN		KVINNO- KAMP	
BILA									FÖRNSTAD			
			VASST								MED SAX OCH PÅSE I LEKEN	
SPECIELL KATT- FOTS- MÄRK					HÖHUS				GÄLLER EJ			
			ÄR STÄN- DIGT LÖVLÖS								STRÖM- BRYTAR- BE- GREPP	

Konstruktor: Marie Peterson-Engnell Foto: Creative Commons © Bonnier Korsord

Namn:

Adress:

Postadress:

Skicka in ifyllt kryss senast 21 mars till:
Situation Sthlm
Timmermansgatan 38
118 55 Stockholm

PRESSBILD

"Fanns en viss charm över Tumba Torg"

MUSIK JOHAN HEGG I AMON AMARTH OM FÖRÄLSKADE VIKINGAR, TUMBA OCH FILMMANUS.

20 ÅR EFTER debut-ep:n "Sorrow Throughout the Nine Worlds" är Amon Amarth aktuella med sitt tionde full-längdsalbum *Jomsviking*. Sångaren och låtskrivaren Johan Hegg, 42, minns de första repen och demoinspelningarna.

– Tack vare ABF (Arbetarnas Bildningsförbund, red. anm.) hade vi bra förutsättningar från början. Vi hade en schyst replokal och fick låna utrustning och dessutom tillgång till tre dagars studiotid. Det var helt guld faktiskt. Jag vet inte hur det ser ut för nya band i dag men jag hoppas verkligen att ABF finns kvar.

Liksom sportprofilen Sven Tumba, brottslingen Rolf "Tumba-Tarzan" Johansson och programledaren Hasse Aro kommer medlemmarna i Amon Amarth från Tumba. Johan Hegg gifte sig och flyttade till Örebro men planerar ingen återkomst till tätorten i Botkyrka/Salem.

– Jag växte upp i Vårsta lite söder om Tumba. Morsan och några kompisar bor kvar i området men annars har jag ingen relation till Tumba. Det är en stor del av mitt liv på sätt och vis, men när jag flyttade därifrån kände jag att jag inte skulle komma tillbaka. Det fanns en viss charm över Tumba Torg, men sen det byggdes in i centrumet blev det bara instängt och tråkigt.

AMON AMARTH ÄR för närvarande ett av Sveriges mest framgångsrika band, alla kategorier, och turnerar över

hela USA i april. Videon till "Guardians Of Asgard" har nästan tre och en halv miljon visningar på Youtube. Att bandet ändå är ganska okänt för de flesta här hemma är inget som bekymrar Johan Hegg.

– Jag tänker inte så mycket på det. Så länge vi kan befinna oss lite under radarn men ändå fortsätta att växa så är jag nöjd. Det är skitroligt att spela här i Sverige men vi hade siktet inställt på USA och Europa redan från första början. Hårdrocksscenen i Sverige är inte så jäkla stor och medias fokus har mest legat på band som In Flames och Entombed som blev stora ganska snabbt medan vi har

vuxit successivt.

Nya skivan *Jomsviking* släpps 25 mars och blev till ett konceptalbum sedan Amon Amarths medlemmar insett att de behövde en utmaning. Den våldsamma historien om den unge, olyckligt förälskade vikingen, har även skrivits ner i ett 140-sidigt filmmanus och skickats över Atlanten till människor i filmbranschen.

– Det är inte så att jag tror att det blir en film, men om jag inte skickar i väg manuset kommer det definitivt inte att bli det. Jag fattar att manuset måste tajtas till men jag tycker ändå att det är en bra story och att det finns ett värde i den på många sätt. Du kan säkert flytta ut själva grundstoryn och placera den i modern tid.

DAVID BOGERIUS

TACK VARE ABF HADE VI BRA FÖRUTSÄTTNINGAR FRÅN BÖRJAN

ULF STOLT

Shoah

DOKUMENTÄRFILM Det Claude Lanzmann gör i filmen *Shoah* är att han, med envishet och oerhörd noggrannhet och vikt vid detaljer och förtydliganden i sina många djupintervjuer, väver samman en berättelse som närmast mekaniskt beskriver Förintelsens ohyggliga maskineri. Från periferin av döds-maskinen in till dess fullkomligt avhumaniserade kärna, ner i minsta rälsskarv över hur extratågen som fraktade människor till koncentrationslägren bokades, beställdes och betalades.

Claude Lanzmann

Eller hur barberaren i Auschwitz ombeds att i tekniska termer beskriva exakt hur han klippte kvinnornas hår innan de fördes in i gaskammaren.

Det är i de många olika berättarnas detaljer som det viktigaste med Claude Lanzmanns film ligger bevarat för eftervärlden – det hädanefter omöjliga att förneka det inträffade.

Claude Lanzmann använde ofta uttrycket "ett historiskt ansvar" när han ombad människor att medverka i filmen.

Vi har alla ett historiskt ansvar att se *Shoah*.

FOTNOT: *Shoah* är tillgänglig på SVTPlay till och med 3 mars, förhoppningsvis kan den ses längre.

Lösning kryss #222

Se förra numrets vinnare på s.55.

				D	K	I	O
				E	K	O	R
				M	U	R	A
				M	E	L	D
				I	N	T	E
				H	A	L	S
				U	E	G	O
				F	A	R	D
				V	E	I	R
				E	O	N	E
				U	N	D	E
				T	E	E	D
				F	Y	N	D
				R	A	N	T
				A	N	T	I
				R	E	N	S
				P	E	A	N

1. Helt rätt ger ni oss 100 poäng och den är tillräckligt snabbt här om ni får kontakta oss på 08-737 7373 i Stockholm.

2. Första i rutan: H, A, L, S, I, N, G, L, A, N, D

3. Andra i rutan: U, E, G, O, N, G, A, T, A, N, R

4. Tredje i rutan: F, A, R, D, M, E, D, E, L, A, R, A, S

5. Fjärde i rutan: V, E, I, R, D, I, P, L, O, M, A, T

6. Femte i rutan: E, O, N, E, R, G, Ä, T, A, N, R

7. Sjätte i rutan: U, N, D, E, R, L, I, G, A, I, A, N, D, Ä

8. Sjunde i rutan: T, E, E, D, D, A, F, R, U, S, E, N

9. Åttande i rutan: F, Y, N, D, D, L, K, A, R, E, S, T, A, G

10. Nionde i rutan: R, A, N, T, A, K, Ä, R, E, S, T, A, G

11. Tionde i rutan: A, N, T, I, R, Y, Ä, R, B, Ä, R, R

12. Elfte i rutan: R, E, N, S, E, O, D, A, L, Ä, N

13. Tolvte i rutan: P, E, A, N, G, N, Y, S, V, I, L, D, A

"Och det är inte dåligt, särskilt inte för ett band som håller nostalgin så högt"

Weeping Willows

Tomorrow became today

★★★★ ½ Weeping Willows, Sveriges mest flitiga och egensinniga northern soul-band, är tillbaka med en ny skiva. *Tomorrow Became Today* är deras tredje album på två år, julsivian *Christmas Time has Come* inräknad.

Retro sextiotalsreferenser, välstrukturerade kostymer och murrig melankoli har varit några av bandets kännetecken sedan debuten 1997. Men *Tomorrow Became Today* visar också nya sidor av kvartetten med Magnus Carlson i spetsen. Här finns fler gladlynta upptempo-melodier och texter fyllda av framförsikt, däribland "Wait for Love to Grow" och "My Love is Not Blind".

"Wait for Love to Grow" är en hymn om uppbygglighet – och en kollektiv kamp för en ljusare morgondag, där Magnus Carlsons soul-stämman ackompanjeras av energiska stråkar och blås. Medan texttematiken i "Go Find Your Happiness" för tankarna till... migration och de många människor som varje dag hoppas få börja ett

nytt liv i ett nytt land.

Låten inleds med raderna: "If I could see what you have seen, feel what you feel/move on from things that might have been/hope time will heal". Och fortsätter senare: "Find a new beginning, try to keep your chin up". Om detta är bandets intention – eller om det i själva verket är en

mer konventionell kärlekslåt – låter jag vara osagt, men det finns ändå många dimensioner i den.

Överlag är skivan *Tomorrow Became Today* en av Weeping Willows mest mångsidiga och nyskapande. Och det är inte dåligt, särskilt inte för ett band som håller nostalgin så högt.

ALEXANDRA SUNDQVIST

MUSIK

Laakso

So Happy, So Sad

★★★★ Under uppehållet på nio år sedan den senaste fullängdaren har intresset för gruppen vuxit i kapp med sångaren Markus Krunegårds framgångar som soloartist. Av en uppenbar rädsla för att hamna i en för bredbent rockande position har de plockat ner de kraftfullare arrangemangen – som egentligen klär Laakso, lyssna på "Norrköping" – till förmån för Hot Chip-influenser och högt upphängda basgitarer.

Tydligt fick inte Markus Krunegård tillräckligt med utlopp för det där i Serenades-projektet. Refrängen är hur som helst effektiv. Låga odds för att det blir en P3-hit.

Singeln följs av ett album i april.

DAVID BOGERIUS

Jonas Lundqvist

Vissa nätter

★★★★ Jonas Lundqvist startade redan som elvaåring i det mytomspunna Göteborgsbandet Bad Cash Quartet, där han spelade trummor men också skrev låtar. Tre år efter att bandet splittrades, 2004, släppte Jonas Lundqvist sitt första soloalbum – *ADHD* under aliaset Jonas Game. Det skulle dock dröja till 2012 innan han gav ut sin första skiva i eget namn *Så e de me de*. Uppföljaren *Vissa nätter* är en svensk popskiva som är väldigt "göteborgsk". Sång och arrangemang för tankarna till Jonas Lundqvists gamla vapendragare, så väl Hästpojken som Joel Alme. Skivan innehåller flera bitterljuva poplåtar, bäst är emellertid den sakrala "Purpur och smaragd" med El Perro del Mar.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Freddie Wadling

Efter regnet

★★★★ Få sångare kan med Freddie Wadlings precision kombinera uttrycksfullhet med så säkra tonträffar. Så var det när han sjöng punk i Liket Lever och så är det när han plockar upp pärlor från Håkan Hellström, Peter Himmelstrand och The Velvet Underground och gör dem till sina. Men *Efter regnet* innehåller också ett omfattande och lyckat samarbete med sångerskan Stina Nordenstam. Med tanke på det nya materialets kvalitet kunde Freddie Wadling knappast hittat någon som passat honom bättre. Singelsläppet "Det är inte nog", med Håkan Hellström på kör, sätter ribban högt och där ligger den kvar.

DAVID BOGERIUS

EP OCH FÖRBANDSDRÖMMAR

Novah, Yxlan och Laakso

FÖR INSPELNINGEN AV den kommande ep:n kånkade medlemmarna i Novah all musik- och inspelningsutrustning ut till Yxlan, en ö långt ute i Stockholms skärgård. Väl där tog det en hel dag bara att ställa upp allting och få ordning på alla kablar.

– Det var definitivt värt det.

Känslan vi fick till går inte riktigt att ta på. Man känner sig otroligt fri när man är bortkopplad från allt det andra i vardagen, det gör att kreativiteten bara flödar och man är helt inne i det, säger sångaren, Simon Hagström, som även spelar gitarr och keyboard.

Novah består också av brodern Filip Hagström på bas, Paul Strand på trummor och gitaristerna Oskar Karlström och David Tranberg. Replokalen ligger på Gärdet men medlemmarnas adresser är utspridda över världen. Något som inte precis har underlättat låtskrivandet.

– Det är inte helt lätt alltså, men vi hittade ett sätt att bolla låtidéer över Skype och Facetime. Det funkade förvånansvärt bra faktiskt. Det blir på nåt sätt en annan grej när man kan se varandra, mer realistiskt kanske, funderar Simon Hagström.

I ett pressmeddelande i samband med nya singeln "Revolution" droppar skivbolaget Jeff Buckley, Sigur Ros och Mikky Ekko för att försöka förklara hur det låter, men i pauserna i replokalen snurrar oftast en platta från 2007 med Markus Krunegårds grupp Laakso.

– Vi har lyssnat hur mycket som helst på *Goon* av Tobias Jesso Jr, men härom veckan gjorde vi någon form av nostalgitripp och började lyssna på Laakso igen. Deras platta *Mother, Am I Good Looking?* är ruskigt bra. Det vore grymt att få vara förband åt Laakso nån gång.

DAVID BOGERIUS

DEEP PURPLE SOM MOROT

VALDEMAR ASP

Elin Unnes
närodlande dubbelliv

ELIN UNNES ÄR rockkritikern som började leva ett hemligt dubbelliv som odlare. För två år sedan kom hennes första odlingsbok *The Secret Gardener*. Nu är hon aktuell med uppföljaren *Herbariet – Växter till mat, magi och medicin*.

Vad är det som är så intressant med örter?

– Örter är så enormt mycket mer nyckfulla än grönsaker. Potatis kan man moffa i sig hur mycket som helst av, och det värsta som kan hända är att man blir lite rund om magen. Bland örterna finns det växter som kan bota ett sjukt hjärta eller stoppa ett friskt, och skillnaden i dosering behöver inte vara mer än ett par milligram. Örter tvingar en liksom att vara mer uppmärksam och felsteg straffar sig. Sen är ju den riktigt intressanta frågan hur folk ändå lyckats använda dessa örter, även långt innan milligrammet ens var upfunnet.

Har du hittat någon "favoritört" under arbetet med boken?

– Vänderot! Den fungerar som balsam för trasiga nerver och är perfekt att dricka i formen av te på kvällen. Jag tycker att den gör det lättare både att somna och att vakna. Vänderot säljs ofta under sitt latinska namn, valeriana, på apoteket. Men jag tror ju så klart att den fysiska roten, rätt behandlad, är mycket mer effektiv. Den är snygg också, en rosavit blomboll högst upp på en smal stängel. Jag gillar också växtens historia – folk har använt den både mot pesten och mot häxkonster. Vilket man ju länge trodde var samma sak.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Med stort självförtroende hoppar Måns Wadensjö in och ut från den självbiografiska formen

Måns Wadensjö
Människor i Solna

★★★ Efter den Katapultprisbelönade debuten *Förlossningen* och den väl mottagna Vällingbybeträktelsen *ABC-staden* är Måns Wadensjö nu redo för Solna och en omfattande, och stundtals underhållande, avhandling av uppväxten på Kristinelundsvägen.

Där finns gott om överbeskyddande föräldrar och förskolelärare. På lekplatsen får man inte gå utom synhåll från köksfönstret och när det är dags för lite spontanfotboll på kvällen står alla föräldrar runt stängslet och tittar på under gemytligt samtalande. Det värsta som Måns råkar ut för är när han en gång blir ofrivilligt sminkad av ett par tjejer.

Med stort självförtroende hoppar Måns Wadensjö in och ut från den självbiografiska formen och låter andra berättarjag från kommunen, bland annat en korsordskonstruktör och en socialarbetare, ta över i

PETER JONSSON

små doser utan att de egentligen presenteras.

Läsarna får famla i blindo runt sammanhangen, som i Jerker Virdborgs *Skyddsrummet Luxgatan* fast utan dramatiken och obehaget. Samtidigt smyger både tragik och

komik sig sakta men säkert på i Måns Wadensjö's prosa. Som när ett av berättarjagen, Korv-Ingvar-nostalgikern, tröstar sig med att Råsundastadion, som nyligen revs, alltid kommer att finnas kvar.

DAVID BOGERIUS

BÖCKER

Mare Kandre
Punkserier

★★★ ½ Författaren och poeten Mare Kandre (1962-2005) debuterade 1984 och gav ut elva böcker, fram till 2002. Hon beskrevs som ett litterärt underbarn. Med rötter i punken skrev hon prosa om normer, kvinnorollen, uppväxt och vuxenblivande. Men Mare Kandre tecknade också. Gjorde serier, illustrerade i fanzines och tecknade, till viss del, sina egna bokomslag.

PRESBILD

I boken *Punkserier*, sammanställd av Jonas Ellerström, ges nu Mare Kandles serier ut. Hennes serie "Punkaren" från

1979 beskriver sjuttioalets brittiska punkscen, dess drivkrafter och mot-sättningar. Medan "Dumheten" är en suggestiv skildring om att känna sig främmande i samhället.

Det är en fin sammanställning som visar nya sidor av Mare Kandles konstnärskap och som i en essä av Jonas Ellerström, tecknar hennes resa från musiken till litteraturen via seriekonsten.

ALEXANDRA SUNDQVIST

Katarina Johansson
Rumsrent

★★★ ½ Katarina Johansson är dokumentärfilmaren som blev miljöjournalist och författare. I *Badskumt: Gifterna som gör dig ren, fräsch och snygg* från

2012 granskade hon innehållet i våra badrumsskåp. Medan hennes *Den giftiga badankan: Ditt barn och de osynliga gifterna* som kom året efter blev en uppskattad handbok för ett kemikaliefritt föräldraskap.

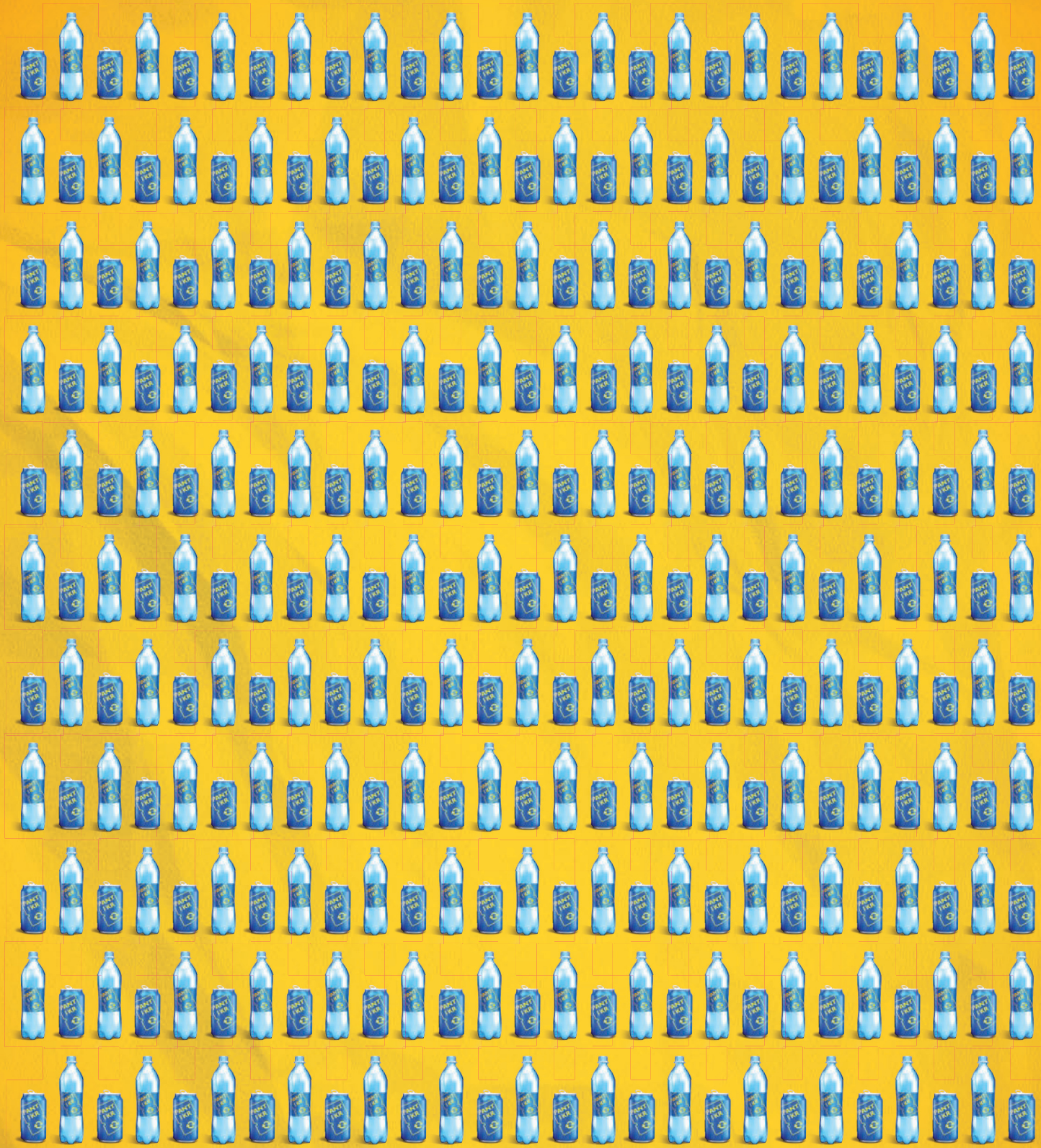
I nya *Rumsrent* vänder hon nu blicken mot byggbranschen och hoppas höja medvetandenivån hos den renoveringsglada svensken. Och visst lyckas hon.

Med humor, skärpa och fines navigerar hon genom en ständigt växande byggvarudjungel där det talas mer om hur saker ser ut än vad de faktiskt innehåller.

ALEXANDRA SUNDQVIST

JANÅKE ERIKSSON

Har du mycket pant?

På våra pantmottagningar i Årsta, Frihamnen och Kungens Kurva kan du lämna in hela säckar med pant. Pantpengarna får du insätta på önskat bankkonto och du får naturligtvis samma ersättning som i butik.

Läs mer på www.pantamera.nu. Tack för att du pantar!

DÅTID STHLM

MARS 2009

136 havsörnar räknas in under en dag vid observationer kring Mälaren och Hjälmaren. Det är den högsta siffran på tio år.

Slutplädering i rättegången i det uppmärksammade målet mot fildelarsajten The Pirate Bay. Vad åklagaren måste bevisa är att de fyra åtalade – Fredrik Neij, Gottfrid Svartholm Warg, Peter Sunde och Carl Lundström – gjort sig skyldiga till medhjälp och förberedelse till upphovsrättsbrott. Anklagelsen gäller "tillgängliggörande" av 33 verk.

Författarna Peter Birro och Renzo Aneröd talar på ABF-huset på Sveavägen 41 om "sextiotalets vänsteruppsving, sjuttiotalets drömmar om jämlikhet och åttiotalets "satsa-på-dig-själ"-väg till det gryende uppsvinget för nynazism under nittiotalets ekonomiska kriser och nutidens rotlöshet i samhället". Entré 50 kronor.

SENIORLÅN – ATT utnyttja värdet i bostaden för att låna pengar och på så sätt dryga ut pensionen – är en ny och allt populärare låneform. Även om bankerna är luddiga i sin information och villkoren emellanåt "obegripliga", enligt en tillfrågad i en enkät.

Jessica Ritzén ska leva en månad på socialbidrag och samtidigt blogga om det. Efter att hyra och fasta kostnader är betalda återstår 97

JESSICA RITZÉN SKA LEVA EN MÅNAD PÅ SOCIALBIDRAG OCH SAMTIDIGT BLOGGA OM DET. EFTER ATT HYRA OCH FASTA KOSTNADER ÄR BETALDA ÅTERSTÅR 97 KRONOR PER DAG.

kronor per dag.

Bajen bandy förlorar kvartsfinal 2 borta mot Sandviken med 5-4. Stefan Erixon sammanfattar läget: "Det saknas kräm i benen. Vi räcker inte till. Jag spelar på sprutor och många andra är trötta."

På DN Kontakt söker signaturer Sto 173653 "en levnadsglad dam med hyggligt IQ, gärna modemedveten med snygga skor".

Enligt Högskolöverkets rapport behövs det läkare, tandläkare, forskollärare och bibliotekarier. Dock utbildas det i nuläget för många ekonomer och jurister i förhållande till arbetsmarknadens efterfrågan.

Riksdagsman Jan Emanuel Johansson får hård intern kritik då han försöker hyra ut sin villa i Visby för 140 000 kronor i månaden. Han hyrde även sin lägenhet i Stockholm för 10 000 kronor i veckan.

GULLINGESKOLAN FÅR 52 806 kronor i tilläggsanslag per elev och år. Äppelviksskolan får 1 502 kronor per elev och år.

När resultaträkningar för 2008 är klara visar Stockholms län plusresultat i alla kommuner utom tre: Solna, Södertälje och Österåker.

Alkohollagsutredningen föreslår att krogarna ska stänga klockan tre på natten för att stävja "bråk och stök i samband med stängning". Krögare och lokalpolitiker sågar förslaget. Polisen gillar det.

En person i Hässelby döms av

I mars 2009 hölls slutplädering i rättegången i det uppmärksammade målet mot fildelarsajten The Pirate Bay.

tingsrätten att betala 1.100 kronor till Stockholms läns landsting för ett års obetalda hyror för en så kallad CPAB-utrustning – en andningsmask som förser patienter med svåra snarkproblem och sömnapné med luft under sömnen. Enligt uppgift hade maskinen fungerat utmärkt och patienten besvär märkbart lindrats.

HANS WESTERLUNDS TANKBIL är så pass kort att den får köra i Gamla stan utan dispens. Vilket är tur för de boende där som vissa dagar haft det kallt i husen då tankbilarna med eldningsolja inte kunnat leverera.

Moneybrother – Anders Wendin – släpper både albumet *Real Control* och en tomatsoppa, gjord på giftfria tomater av en kompis till honom som är kock. Soppan kommer att säljas under kommande turné.

Krogen Frantzén/Lindeberg på Lilla Nygatan har en ostbricka, "Tour de France", till vilken det ingår en iPod där bland andra Ulf Elving och Stellan Skarsgård guidar i ostdistrikten.

Daniel Westling debuterar som blivande prins i samband med Kronprinsessans Victorias namnsdagsfirande på Slottet 12 mars.

ULF STOLT

FEB

1897 Hammarby Idrottsförening bildas söndagen 7 mars på Södermalm. Friidrott, boxning och bandy är några av föreningens äldsta idrotter.

1980 Folkomröstningen om kärnkraft hålls. Det finns tre olika alternativ att rösta på – linje ett, linje två och linje tre. Linje två vann med 39,1 % av rösterna.

1928 Stockholms stadsbibliotek invigs. Det är ritat av arkitekt Gunnar Asplund, som även planerade parken intill. Biblioteket innehåller över 400 000 böcker.

Deniz Gamze Ergüvens Oscarsnominerade drama om traditioner, frihet, kärlek, sex och revolt slår stenhårt

Mustang

★★★★ Det är äntligen sommarlov och de fem systerarna från den turkiska lilla byn – i modern tid måste tilläggas – går hem längs stranden tillsammans med några killar ur klassen. Det stojas, sits på axlar, slängs i vattnet och är allmänt roligt. Flickorna, mellan cirka tio och 16 år, är föräldralösa och bor med sin morbror och mormor i stort hus. När de kommer hem har ryktet om deras framfart på stranden redan nått mormodern

genom tanttelegrafen och de åker på stryk en efter en.

Man gnider inte privata delar mot killars nackar ostraffat.

Nämnde jag att detta utspelar sig i nutid? Det blir värre, snart isoleras flickorna likt vore de brunstiga tikaner och dörrar låses, fönster får galler. Men restriktionerna gör dem bara mer sammansvetsade, till den dag en familj kommer och ber om äldsta dotterns hand och hon gifts bort med en för

henne okänd yngling. Proceduren upprepas med en efter en av flickorna tills dess yngsta flickan ser snaran dras åt kring sin tillvaro och framtida liv.

Deniz Gamze Ergüvens Oscarsnominerade drama om traditioner, frihet, kärlek, sex och revolt slår stenhårt. Han balanserar det tunga med en lätthet som framför allt kommer fram i flickornas fina och kärleksfulla samspel, till dess kvintetten splittras.

HENRIK EMILSON

FILM

Paradissviten

★★★★ Amsterdam är smältdegeln i detta högst sofistikerade och gripande berättarbygge där flera öden går in och ut ur varandra. Det är den svenska musikerfamiljen med självupptagen dirigentfader och kärlekstörstande son, den illegala invandraren som lever på nåder hos blomsterodlaren och flickan som lockats till staden av hoppet om en modellkarriär men som tvingas in i prostitution.

De parallella berättelserna portioneras ut och för varje minut som går förstår vi hur komplext livet egentligen kan vara.

HENRIK EMILSON

Brooklyn

★★★ Här får vi en tydlig flirt med melodramen, när den unga Ellis ensam lämnar Irland för att söka lyckan i New York på femtiotalet. Hon slits mellan hemlängtan och att försöka rota sig i Brooklyn. Lagom till att hon finner kärleken, återvänder hon till Irland för sin systems begravning och ja, hittar kärleken igen.

Splittrad mellan två kontinenter måste Ellis ta sitt livs beslut. Trots den genretrogna smörigheten, gör Saoirse Ronan i huvudrollen ett nyanserat porträtt av kvinnan som till slut hittar hem.

HENRIK EMILSON

Yarden

★★ Färgskalan emellanåt runnen ur Roy Anderssons spillburk, långsamma tablåliknande bilder, ofta filmade på avstånd, betraktande, inte sällan in genom en dörröppning. Ett liv pågår – en mamma fattas – sonen och pappan är kvar med hunden och på Yarden står bilar i rader och väntar ett sorts obegripligt värv.

Men det långsamt poetiska räcker inte. Inte när den aningen Kafka-liknande situation som huvudpersonen befinner sig i, aldrig riktigt tvingar sig fram och känns, griper tag.

Tyvärr är vissa scener irriterande förutsägbara. Somliga rent undermåliga.

ULF STOLT

TEMPO I VÄRLDSKLASS

Taxiklubben av Johan Palmgren.

Liv i Stockholm dokumenterat

SVENSK DOKUMENTÄRFILM ÄR

i världsklass, vilket speglar programmet på Tempo dokumentärfestival i mars. Även Stockholm som stad är representerat i det stora utbudet av filmer.

Johan Palmgrens *Taxiklubben* har världspremiär på festivalen och handlar om taxichauffören Allonias och hans kamp för drägligare arbetsförhållanden och mot Fågelviksgruppen, det stora bolag som köper upp allt fler taxibolag och närmar sig oligopolställning. Allonias tar upp kampen – och får sparken.

I jakt på ett bättre liv är Caroline Kernens och Tova Kurkiala Medbos angelägna dokumentär om en grupp kvinnor i Högdalen som går på Stockholms gator och tigger pengar för att skicka hem till släktingarna i Rumänien. Här kliver vi in bakom det dokumentärfilmarna kallar "tiggarfasaderna", bakom stereotyperna som applicerats på dem, och möter människorna som många försöker undvika att möta med blicken.

Många har åkt förbi byggnaden och säkert undrat vad som finns där inne. Mellan Thorildsplan och Kristineberg låg det, Hotell Kristineberg, som säkert var fint en gång men som på slutet såg ut som en spökbyggnad. Innan rivningen begav sig filmarna Roxane van Gerber Hedayat och Moa Kjellstrand dit med en kamera för att utforska korridorerna och rummen och hittade ett femtiotal personer som inhyst sig i lokalerna. De följer två av dem, David och Emelie, som vid rivningen blir hemlösa och hamnar på gatan. Det är en stark film om rotlöshet och om drömmen om ett vanligt hem med krukväxter i fönstret.

HENRIK EMILSON

NATURKOMPANIET

MALL OF SCANDINAVIA | TÄBY CENTRUM | SICKLA KÖPKVARTER | ODENGATAN 50
SVEAVÄGEN 62 | HANTVERKARGATAN 38-40 | KUNGSGATAN 4 | KUNGSGATAN 26
WWW.NATURKOMPANIET.SE

JESSICA NETTELBLADT : "Jag arbetar likt en etnolog som studerar olika subkulturer"

UNDER ÅTTA ÅR har dokumentärfilmaren Jessica Nettelblatt – hon gjorde bland annat *Jag är min egen Dolly Parton* – följt MonaLisa som berättar utelämnande och ärligt om sitt liv som mamma, missbrukare och människa i *MonaLisa Story*.

Hur kom du i kontakt med MonaLisa?

– Jag är intresserad av frågor som hemlöshet, utsatthet och missbruk och jag har tidigare gjort filmen *Vägen till pärlporten* om en hemlös man i Göteborg. Inför detta projekt satte jag helt enkelt upp en lapp på sprutbytet i Malmö där det stod: "Jag söker en kvinna med svår missbruksproblematik som själv vill dela med sig av sin historia". En dag ringde MonaLisa, när vi träffats och pratat sa hon: "Om du ska göra den här filmen så måste du våga visa verkligheten, för det är först då vi kan förändra nåt."

Varför tror du hon svarade på lappen?

– Hon ville berätta sin historia och vi ville båda visa att man är inte bara är sitt missbruk, utan man är en människa.

Hur resonerade du som filmmakare över hur mycket du ville skildra, som när MonaLisa injicerar heroin eller är tydligt påverkad?

– Jag arbetar likt en etnolog som studerar olika subkulturer. Jag har tillbringat otroligt mycket tid i den värld och verklighet som MonaLisa befunnit sig i, och lärt känna människorna som hon haft omkring sig där. Man

PAR ANDERS BEVMD

blir en del av den vardagen. Att filma när MonaLisa injicerar var ingenting som vi gjorde till en början, utan det kom upp först när vi hade lärt känna varandra väl. När man tar heroin och injicerar så gör man det flera gånger om dagen, och därför blev det viktigt att få med detta för att skildra verkligheten och vardagen. Faktum är att när jag klippte den scenen var den lite snällare, det var MonaLisa själv som ville visa allt. Det är hennes förtjänst att den är så stark.

Hur känns det att som filmmakare stå bredvid nån som så uppenbart behöver hjälp?

– Det har varit det svåraste. Det har varit en otroligt komplicerad film att göra på många olika sätt, för jag bryr mig om MonaLisa och älskar henne och hoppas att det ska fortsätta gå bra för henne. Samtidigt gör

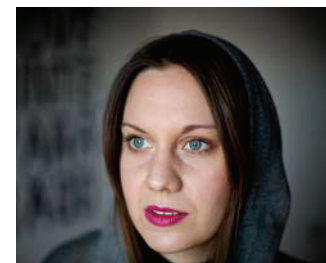
vi den här filmen och då har vi valt att visa verkligheten. Det skulle vara att ljuga om man inte visade de svåra bitarna. Vi har haft en otrolig tillit och respekt till varandra och hon har valt de bitar där hon har velat släppa in mig. Det har varit grunden – att hon har velat berätta sin historia, inte att jag har kommit och tagit hennes historia.

Vad vill du att folk ska ta med sig ut från biografen?

– Att man ska se människan, inte bara missbruket. Jag hoppas också att filmen kan väcka debatt och jag har sett under förhandsvisningarna att den väcker ett stort intresse hos dem som jobbar med den här problematiken och hos dem som har erfarenhet av missbruk eller är anhöriga. Filmen är en röst åt dem.

HENRIK EMILSSON

TECKNADE TIDSTECKEN

EMIL MALINBERG

Serier om livets svåra

DE SENASTE ÅREN har det kommit allt fler öppenhjärtiga seriealbum som beskriver erfarenheter från sjukvården. Serietecknaren Julia Hansson har tecknat en självbiografisk skildring om abort, Fanny Agazzi berättar om sorg och missfall i *Tack och förlåt!* och Sara Elgeholm skildrar sina resor till Danmark för insemination. Medan Mikael Sol delar med sig av sina erfarenheter av psykvården i det brännande seriealbumet *Psykiskt sjuk*.

Nu kommer ytterligare en bok – Ester Erikssons *Det finns ingenstans att fly*.

I seriealbumet får vi möta Olivia, en konstskolestudent som hela sitt liv stängt in oro och rädslor i den egna kroppen, vänt sina känslor inåt. Så även när hennes mamma dör i cancer. Men det är en strategi som inte funkar i längden – om den någonsin gjort det.

Det finns ingenstans att fly är ett seriealbum, vackert tecknat i skir tusch, om en livskris som briserar men också om att komma till en punkt där en inser att en behöver hjälp. Och i Ester Erikssons händer förskönas inte den smärtsamma vägen till läkning.

ALEXANDRA SUNDQVIST

ZELDA AV LINA NEIDESTAM

BRILJANT:

Blodgivare

Öppettider:

Måndag	7.30-14
Tisdag	7.30-19
Onsdag	7.30-19
Torsdag	7.30-19
Fredag	7.30-15
Lördag	10-15

Tel. 58 58 11 11
geblod.nu

ANNALENA ANDERSSON 49 år från Stureby, delar med sig av blodkropparna

– De som jobbar på Södertappen brukar säga att mina vener är som trädgårds slangar, de syns tydligt och är lätta att sticka i. Oftast känns det ingenting.

– Jag har lämnat blod i över 20 år och har blodgruppen A, som är den vanligaste. Jag lämnar 4,5 deciliter varje gång och som kvinna kan jag lämna var fjärde månad. Det var en kollega som tog med mig första gången, då jobbade jag i Rissne och lämnade i en blodbuss. Nu lämnar jag alltid på Södertappen vid Skanstull.

– När jag lämnar blod får jag också en gratis hälsokontroll eftersom jag alltid får veta blodtrycket och blodvärdet. En tappning tar mellan tio minuter och en kvart, jag tycker att det är rätt skönt att ligga där på britsen och ha en stund för mig själv. Efteråt får den som vill smörgås, juice och te eller kaffe, jag tar alltid kardemummaskorpor och Smakis med svartvinbärssmak. Och jag känner mig aldrig trött efteråt.

– Jag möter förvånansvärt få som är blodgivare. Om man kan tänka sig att ta emot blod tycker jag också att man ska ge blod, om man kan. Blodet hjälper andra och behövs vid svåra förlossningar, olyckor, operationer och cancerbehandlingar. När ett sjukhus har använt mitt blod får jag ett sms där det står: "Tack. Det blod du lämnade har nu kommit till nytta för en patient!". Det känns alltid lika bra.

– I år kommer jag att ha lämnat blod sammanlagt 40 gånger, då kommer jag att få en silvernål med krans runt. Tidigare har jag fått en nål i brons för fem tappningar, en i silver för tio tappningar och en i guld för 20 tappningar.

BERÄTTAT FÖR GERD ERIKSSON
FOTO MAGNUS SANDBERG

**TACK TILL ALLA
SOM HAR BESÖKT
OSS I ÅR!**

BANDYSLUTSPELET PÅ ZINKEN

BESÖK HAMMARBYBANDY.SE FÖR ATT
SE AKTUELLT SLUTSPELSSCHEMA 2016.
LADDA UPP I VÅRT ZINKENTÄLT INNAN MATCH,
MAT OCH DRYCK TILL SCHYSSTA PRISER.
VÄLKOMNA!

**HAMMARBY
BANDY**

PÅ HÖRNET:

Folkungagatan/Götgatan

"Tunnelbanan, trafiken, musikanterna och alla stressade människor"

NAMN: Veronica Sjöström

ÅLDER: Fyller 40 i år

BOR: Ett osäkert boende i Brandbergen

Du pulade länge med din mobil, är det problem?

– Ja, rättstavningsprogrammet funkar inte så bra och så håller batteriet på att ta slut. Jag var tvungen att hinna få i väg ett sms innan den dog.

Vart är du på väg?

– Jag ska träffa en kompis och passade på att köpa en cheeseburgare, de kostar bara tio spänn. Jag har varit borta från stan i tre månader så en stor del av den här dagen har jag åkt tunnelbana. Ljudet av tunnelbanan, trafiken, musikanterna och alla stressade människor överallt – det är Stockholm för mig.

Var har du köpt dina röda kängor?

– Visst är de fina. De köpte jag på en vintageutställning på Göta Källare. De finns i grönt och gult också. De är både sköna och varma.

TEXT **GERD ERIKSSON**
FOTO **MAGNUS SANDBERG**

HJÄLP NÅGON UTAN PENGAR, UTAN PENGAR.

Från och med årsskiftet går det lika bra att
betala tidningen med Swish.

SITUATION
S T H L M

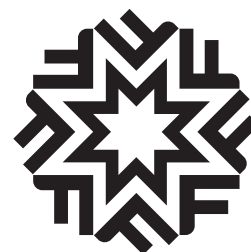
Foto: Erik Johansson

Erik Johansson

Imagine: Created Reality

De väcker känslor, dessa magiska fotografier av en spännande värld där Erik Johansson skapat verklighet av en fantasi, till vilken han använder fotografi för att fånga. Stage Photography i sin engagerande prydno. Johansson har ett särskilt sätt att gå till väga, med ett så spännande resultat, att han hållit TED Talk om sin arbetsprocess på temat ”Impossible photography”. Nu ställer han ut på Fotografiska 26 februari–10 april och i samband med detta ges boken *Imagine* ut på Max Ströms förlag.

T-bana Slussen, Stadsgårdshamnen 22 | Öppet sön-ons 9–23, tor-lör 9–01 | fotografiska.se

Fotografiska

HUVUDPARTNER

LUMIX

PARTNERS

Clear Channel

ineko

Audi

STADSGÅRDEN

TELE2